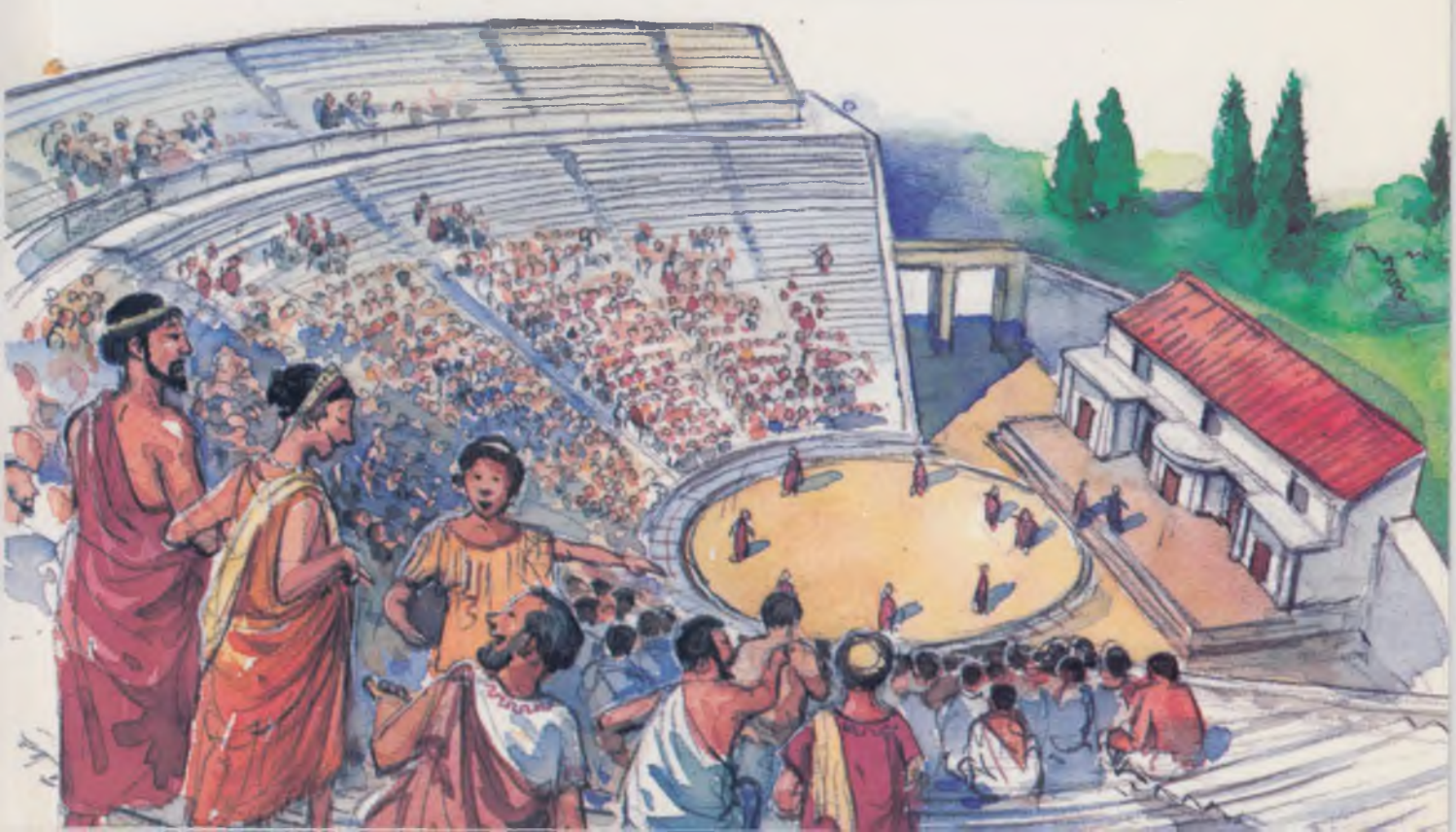
ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA TARİHİ II

ŞEHİRLER *ve* EFSANELER

CHRISTER ÖHMAN
JENS AHLBOM • ANDERS NYBERG

ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA TARİHİ II

Tarihteki büyüleyici yolculuğumuza devam ediyoruz!

'Şehirler ve Efsaneler'de batı uygarlığının temellerini oluşturan Eski Yunan ve Roma uygarlıklarının kuruluş öyküsünü okuyacağız. Eski Yunan ve Roma şehirlerinde insanların nasıl yaşadıklarını, evlerini, sokaklarını, pazar yerlerini, hamamları, eğlenceleri ve tapınaklardaki törenleri tanıma fırsatı bulacağız.

Eski Yunan ve Roma uygarlıkları nasıl kuruldu?
Şehirler nasıl yönetiliyordu?
Yunanlıların tanrıları kimlerdi?
Thesus, Minotaurus'u labirentte nasıl yendi?
Demokrasi ve okullar nasıl ortaya çıktı?
Kral Oedipus, babasını nasıl öldürdü?
İlk mahkemeler nasıl kuruldu?
Truva Savaşı nasıl çıktı?
Kartaca Savaşları nasıl oldu?
Hıristiyanlık nasıl doğdu?
Ve bilmediğiniz daha nice öykü...

I. Cilt **Taşbaltalar ve Piramitler**, ilk insanlardan sıfır yılına.
II. Cilt **Şehirler ve Efsaneler**, Antik Yunan ve Roma Uygarlıkları.
III. Cilt **Azizler ve Şövalyeler**, Ortaçağ.
IV. Cilt **Krallar ve Kaşifler**, 1500-1700 arası.
V. Cilt **Devrimler ve Buhar Makinesi**, 1800-1900 arası.
VI. Cilt **Savaşlar ve Bilgisayar**, 1914'ten günümüze.

ISBN 975-8070-26-0

kırmızıKalem

İÇİNDEKİLER

YUNANİSTAN

Eski Yunan'dan Beri 6
Yunanlıların İnandığı Birçok Tanrı Vardı..... 8
Ölüler Krallığı..... 10
Helios ve Apollon..... 12
Orfeus ve Eurydike Efsanesi..... 14
Kral Minos ve Labirent Efsanesi..... 16
Truva Savaşı Efsanesi..... 20
Korint, Sparta ve Atina..... 26
Okul ve Demokrasi..... 28
Akropolis 30
Oidipus Trajedisi..... 32

İTALYA

Romus ve Romulus Efsanesi..... 36
Roma İmparatorluğu..... 38
Kartaca Savaşları..... 40

ROMA İMPARATORLUĞU

Roma İmparatorları..... 44
Hz. İsa'nın Öyküsü..... 46
Kudüs'ün Yıkılması..... 48
Yahudiler Filistin'den Sürülüyor..... 50
Roma Şehri..... 51
Mahkemede..... 52
Okulda..... 53
Hamamda..... 54
Bir Ziyafet Sofrası..... 56
Pompei Faciası..... 58

İTALYA

Hıristiyan Avı..... 60
Roma İmparatorluğu'nun parçalanması..... 61

Kırmızı Kalem Yayınları
Çocuk Kitaplığı - 2
Çocuklar için Dünya Tarihi II - Şehirler ve Efsaneler
Barnens Världshistoria Del II - Teatrar&Triumfbagar
© Metin: Christer Öhman
© Resimler: Jens Ahlbom, Anders Nyberg
Çevirenler: Murat Özsoy, Vahide Yılmaz, Hasan Özkan

Kitap Editörleri: Ali Arda, Mahir Dönmezer
Baskı Hazırlık: Kırmızı Kalem
Baskı-Cilt: Göksu Matbaacılık
Film Çıkış ve Montaj: Göksu Grafik
Aralık 2003 / İstanbul
ISBN 975-8726-01-3

© KırmızıKalem
Basım ve yayın hakları Kırmızı Kalem Yayınları'na aittir.
© Rabén&Sjögren Bokförlag

Kırmızı Kalem Yayınları - Dizgi Bilgisayar Yay. Danışmanlık İletişim San. Tic. Ltd. Şti.
Millet Cad. Muratpaşa Sk No: 8/513 Aksaray/İstanbul
Telefon: (0 212) 293 11 02 Faks: (0 212) 293 11 03
e-posta: kkalem@operamail.com

CHRISTER ÖHMAN
JENS AHLBOM - ANDERS NYBERG

ŞEHİRLER ve EFSANELER

Çevirenler:
Murat ÖZSOY - Vahide YILMAZ - Hasan ÖZKAN

kırmızıKalem

ESKİ YUNAN'DAN BERİ...

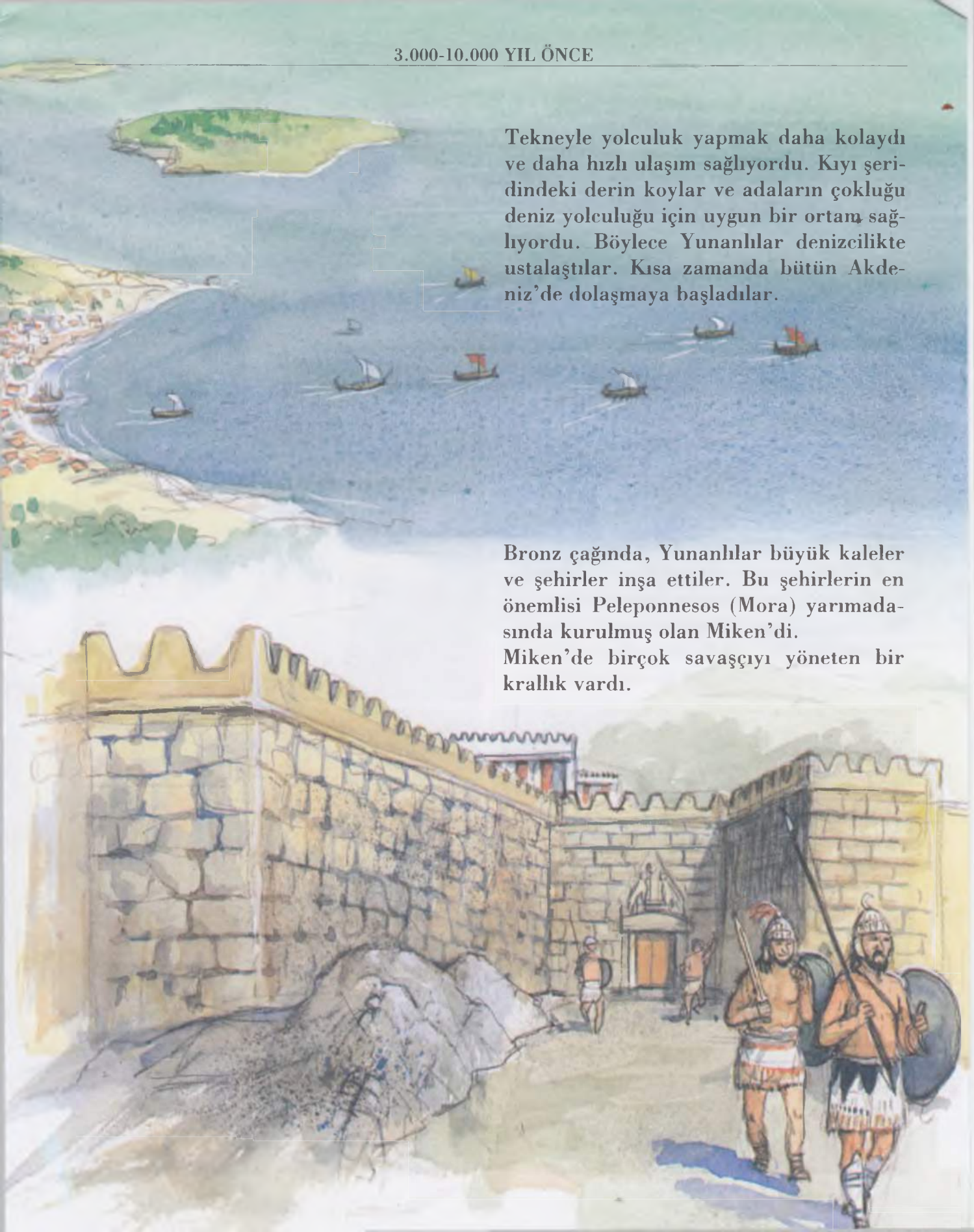
Taş çağında, Yunanlılar avcılık ve balıkçılıkla geçiniyordu. Aynı zamanda yemiş, meyve ve diğer yenilebilecek şeyleri toplayarak yaşamlarını sürdürüyorlardı. Yunanlılar binlerce yıldır avlanmayı ve balıkçılığı biliyordu.

Yıllar yılları, yıllar yılları, yıllar yılları, yıllar yılları kovaladı.

Balıkçılık ve avcılıkta usta olan Yunanlıların çiftçiliğe geçişleri, ancak sekiz bin yıl önce gerçekleşti. Artık buğday ve mısır ekip, zeytin ve üzüm yetiştirebiliyorlardı. Sonra bronz çağı başladı. Bu çağda Yunanlılar, bakır ve kalayı karıştırarak bronz elde etmeyi öğrendiler. Bronzdan kılıç, balta, kalkan, bıçak ve tarım aletleri ürettiler.

Yunanistan dağlık bir ülkedir. Bu dağlık ülkede eskiden ulaşım güçlükle sağlanıyordu. Dar ve engebeli yollardan, atlar ve onların çektiği arabalarla geçerek, bir şehirden başka bir şehre gitmek çok zaman alıyordu.

Tekneyle yolculuk yapmak daha kolaydı ve daha hızlı ulaşım sağlıyordu. Kıyı şeridindeki derin koylar ve adaların çokluğu deniz yolculuğu için uygun bir ortam sağlıyordu. Böylece Yunanlılar denizcilikte ustalaştılar. Kısa zamanda bütün Akdeniz'de dolaşmaya başladılar.

Bronz çağında, Yunanlılar büyük kaleler ve şehirler inşa ettiler. Bu şehirlerin en önemlisi Peleponnesos (Mora) yarımadasında kurulmuş olan Miken'di.
Miken'de birçok savaşçıyı yöneten bir krallık vardı.

YUNANLILARIN İNANDIĞI BİRÇOK TANRI VARDI

Zeus, Yunan Tanrılarının en büyüğüydü. Olimpos dağında yaşıyordu. O, göklerin ve yeryüzünün yöneticisiydi. Yağmurun ve karın yağmasına karar veriyor, isterse şimşekler çaktırıyordu. Kartal, onun kutsal kuşuydu.

Bir gün Zeus korkunç bir başağrısına tutuldu. Ağrısı arttıkça arttı. Buna Tanrıların en büyüğü Zeus bile dayanamazdı. Bir de alnının tam ortasında kocaman bir şiş oluştu. Bu, çapkınlığıyla ünlü Zeus'u çirkinleştirdi ve aynalara bakamaz oldu. Zeus kibiri bıraktı ve demircilerin Tanrısı Hefaistos'a başvurdu. "Aman Hefaistos, eline düştüm. Ne olur şu başımdaki ağrıya, alnımdaki şişe bir çare bul" dedi. Hefaistos ağır çekiciyle Zeus'un alnındaki şişi yardı. Zeus'un alnından bir kadın çıktı. Bir elinde kalkan, diğerinde mızrak ve başında kask olan bu kadına Pallas Athena adı verildi ve Savaş Tanrıçası ilan edildi.

Pallas Athena, aynı zamanda Bilgelik Tanrıçası idi. Baykuş bütün kuşların en akıllısı olduğu için Athena'nın sembolü oldu.

Zeus'un iki kardeşi vardı: Poseidon ve Hades. Poseidon, denizlere hükmeden tehlikeli bir Tanrıydı. İsterse fırtınalarla dev dalgalar yaratır, isterse denizi çarşaf gibi dümdüz ederdi.

Poseidon'un ancak bir Tanrının kaldırabileceği kadar ağır, üç uçlu bir mızrağı vardı. Bu mızrakla denizlerin dibinden yeni adalar çıkarırdı. Bu da depremlere yol açardı. O zaman insanlar, bir deprem olduğunda, denizde yeni bir adanın daha ortaya çıktığını düşünürlerdi. Hades ise Yeraltı Tanrısıydı. İnsanlar öldüğünde onun yönettiği yeraltı ülkesine gidiyordu.

ÖLÜLER KRALLIĞI

Ölüler ülkesinin sınırında, suları kapkara akan Styks nehri vardı. Bu nehrin kayıkçısı Kharon, eski, yıpranmış bir kayıkla ölüleri diğer tarafa taşıyordu. Ölüler bunun için ona para ödemek zorundaydı. İşte bu nedenle Yunanlılar, gömmeden önce ölülerin dilinin altına para koyardı.

Styks nehrinin öteki tarafında Kerberos adında korkunç mu korkunç bir köpek vardı. Üç tane başı olan bu köpeğin kuyruğu zehirli bir yılandı. Ölüler ülkesinin kapısında bekler, ölüleri içeri bırakır ancak kimsenin dışarı çıkmasına izin vermezdi.

Yeraltındaki Ölüler Ülkesi, karanlık ve korkunçtu. Ölülerin ruhları geniş bir çayırda gölgeler gibi dolaşıyordu. Bu çayırın tam ortasında Yeraltı Tanrısı Hades'in sarayı vardı. Orada kraliçesi Persefone ile birlikte yaşıyordu. Persefone'nin yüzü ölüler gibi solgundu. Kolsuz, uzun, siyah bir elbise giyerdi.

Yeryüzünde suç işleyenler Hades'in ülkesinde cezalandırılıyordu.

Bunlardan biri de Tantalos'tu. Tantalos Lidya Kralı'ydı ve Tanrılar tarafından çok seviliyordu. Ama bir gün oğlunu öldürüp etinden Tanrılara yemek yaptı. Tanrılar buna çok kızdılar ve onu yeraltına attılar. Hades onu içi su dolu bir çukura koydu. Tantalos buradan çıkamıyordu. Çukurun kenarında harika meyveleri olan ağaçlar vardı.

Tantalos ne zaman su içmek için eğilse sular alçalıyor, meyvelerden yemek için uzansa, dallar yetişemeyeceği kadar yükseliyordu.

Herşey bu kadar yakındayken o sonsuza kadar açlığa ve susuzluğa mahkum edilmişti

Böyle korkunç bir cezaya çarptırılanlardan biri de Sisyphos'du. O, Tanrılara ihanet etmiş, sırlarını açığa vurmuştu. Tanrılar ona, kocaman bir kayayı yeraltından yeryüzünün en yüksek tepesine kadar çıkarma cezası verdiler. Sisyphos çalışıp çabalıyor, kayayı tam tepeye çıkarmak üzereyken, kaya tekrar aşağıya yuvarlanıyordu. Her seferinde yeniden işe başlamak zorunda kalan Sisyphos, sonsuza kadar çalışmakla cezalandırılmıştı.

HELİOS VE APOLLON

Helios Güneş Tanrısıydı. Her sabah erkenden uyanır ve dört beyaz atın çektiği arabasını gökyüzünün bir ucundan diğerine sürerdi.
Helios'un Faeton adında bir oğlu vardı. Bir gün Helios ona ne isterse yapacağını söyledi.

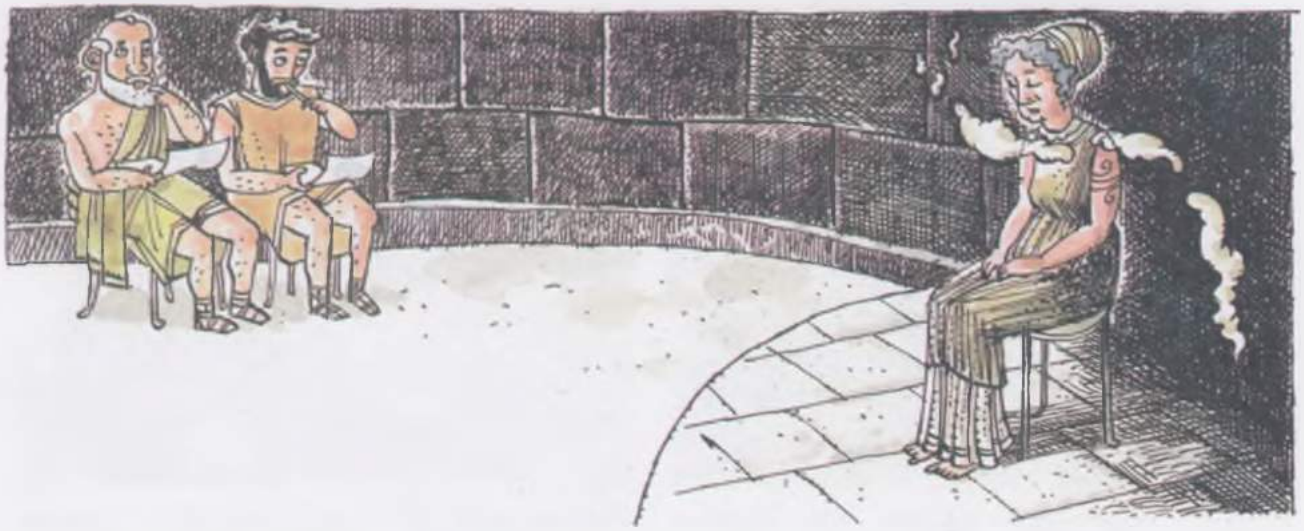
Helios söz verdiği için onun bu dileğine karşı koyamadı. Ertesi gün Faeton erkenden uyandı, atları arabaya koştu ve sürmeye başladı. Ancak atlar huzursuz olmuşlardı. Her zamankinden hızlı koşmaya başladılar.
Faeton arabayı kontrol edemiyordu. Araba yeryüzüne o kadar yaklaştı ki, çayırlar ve ağaçlar yandı, göller kurudu. O zaman Zeus, gökyüzünden bir şimşek yollayarak Faeton'u öldürdü. Güneş arabası denize düştü ve dünya kurtuldu.

Ama güneş arabasının o zaman yaktığı yerler çöle dönüştü. Büyük Sahra böyle ortaya çıktı. Bu, bana yaramaz çocukları korkutmak için uydurulmuş gibi geldi. Ama ne yapalım ki masal böyle diyor.

Zeus'un oğullarından biri olan Apollon, müzik, şiir ve kehanet Tanrısıydı. Tapınaklarından biri Delfi'de bulunuyordu. Yunanistan'ın her tarafından insanlar Apollon'un gelecek hakkındaki kehanetini öğrenmek için oraya gidiyorlardı. Tapınağın içinde, üç ayaklı bir taburede kadın bir kahin oturuyordu. Dağdaki bir çatlaktan büyülü bir duman yayılıyor, bütünüyle bu dünyadan uzaklaşan kadın kahin soruları cevaplamaya başlıyordu. Onun verdiği cevaplar kaydediliyor, kahin aracılığıyla konuşanın Apollon olduğuna inanılıyordu.

Aşk Tanrıçası Afrodit, Kıbrıs adası yakınlarında deniz köpüğünden doğmuştu. Afrodit, Aşk Tanrısı Eros'un annesiydi. Eros'un elinde bir ok ve yay vardı. Onun okunun değdiği insanlar o dakika aşık olurlardı.

ORFEUS VE EURYDİKE EFSANESİ

Yunanlıların anlattığı efsanelerden biri de Orfeus ve Eurydike hakkındadır.
Orfeus şarkıcıydı. Apollon ona bir lir hediye etmişti. Orfeus'un sesi o kadar güzeldi ki, çalıp söylerken kuşlar bile susar, bütün doğa durup onu dinlerdi. Hayvanlar etrafına toplanır, ırmaklar daha iyi duyabilmek için akmazdı.

Orfeus, Eurydike adında bir kadına aşıktı. Eurydike bir gün çıplak ayakla çayırlarda yürürken bir yılana bastı ve yılan onu topuğundan soktu. Yılan çok zehirliydi, Eurydike hemen öldü.

Orfeus derin bir yasa büründü. Günlerce ağladı. Yemeden içmeden kesildi. Artık ne şarkı söylüyor, ne lir çalıyordu. En sonunda yeraltına, ölüler ülkesine gitmeye ve Eurydike'yi geri getirmeye karar verdi.

Bu tehlikeli bir işti, ama Orfeus korkmuyordu. Ormanın içinde, derin bir mağaraya rastladı ve içine indi. Dar, dik bir yoldan aşağıya doğru yürüdü.

Etrafında çığlıklar atan korkunç hayaletler dolanıyordu. Orfeus lirini çalmaya başladı. Ve böylece hiçbir hayalet ona dokunamadı.

Orfeus ölüler ülkesine geldiğinde her zamankinden daha güzel şarkılar söylemeye başladı. Kharon para almadan onu karşıya geçirdi. Kerberos, Orfeus'un şarkısını duyunca havlamayı bıraktı. En sonunda Orfeus, Hades'in karşısına çıktı. Hades'in yanında kraliçesi Persefone vardı. Orfeus onlara acısını anlatarak, Eurydike'siz yaşayamadığını söyleyip, onu götürmek için izin istedi. Hades ve Persefone, Orfeus'un duyduğu acıdan ve söylediği güzel şarkılardan etkilenmişti. Onun isteğini kabul ettiler.

ACINI GÖRDÜK, ŞARKILARINI DİNLEDİK. TAMAM SANA EURYDİKE'Nİ VERECEĞİZ. ONU GÖTÜREBİLİRSİN. AMA BİR KOŞULUMUZ VAR; YERYÜZÜNE DÖNENE KADAR ASLA GERİ DÖNÜP ONA BAKMAYACAKSIN.

Orfeus geriye bakmayacağına dair söz verdi. Ve yeryüzüne doğru yolculuğa çıktı. Eurydike onu bir kaç adım geriden takip ediyordu. Kerberos'un yuvasını geçtiler. Styks'in kara sularını geride bıraktılar.

Ve mağaradaki dar, dik yokuşu tırmanmaya başladılar. Çıkışa iyice yaklaşmışlardı ki, Orfeus durup dinlemeye başladı. Hiçbir ses yoktu. Ne soluk alan biri, ne ayak sesleri. İçine bir şüphe düştü. Yoksa Persefone onu aldatmış mıydı? Yoksa Eurydike'nin onu izlemesine izin vermemişler miydi?

Dayanılmaz bir merakla arkasına döndü. Eurydike tam arkasındaydı. Ama o bakar bakmaz bir hayal gibi silinerek yok oldu. Ve o günden sonra Orfeus yeryüzüne dönmek için ne kadar çabalasa da bir türlü yolu bulup dönemedi.

KRAL MİNOS VE LABİRENT EFSANESİ

Kral Minos, Girit'te Knossos şehrinde büyük bir sarayda yaşıyordu. Bütün Girit adasını o yönetiyordu. Bir savaşta Atina'yı yenilgiye uğrattıktan sonra, Atinalıları her dokuz yılda bir yedi genç kız ve erkeği Girit'e göndermeye mecbur etti. Bu yedi genç kız ve erkek Minotaurus adlı bir canavara yemesi için veriliyordu. Minotaurus yarı insan, yarı boğa bir yaratıktı. Yeraltında Labirent adı verilen bir yapıda yaşıyordu. Bu labirente girenin bir daha çıkması imkansızdı. O zamanki Atina kralının adı Aigeus'du. Aigeus bu beladan nasıl kurtulacağını düşünüyor ama bir türlü çözüm bulamıyordu. Aigeus'un Theseus adında bir oğlu vardı. Babasının bu hali onu çok üzüyor, bu soruna çözüm bulmak için kafa yoruyordu. Bir gün babasının yanına gitti.

Theseus sonunda babasını ikna etti. O da diğerleriyle birlikte Girit'e gidecek ve insanları Minotaurus belasından kurtaracaktı.
Ve giderken babasına dedi ki:

Ve Girit'e geldiler.

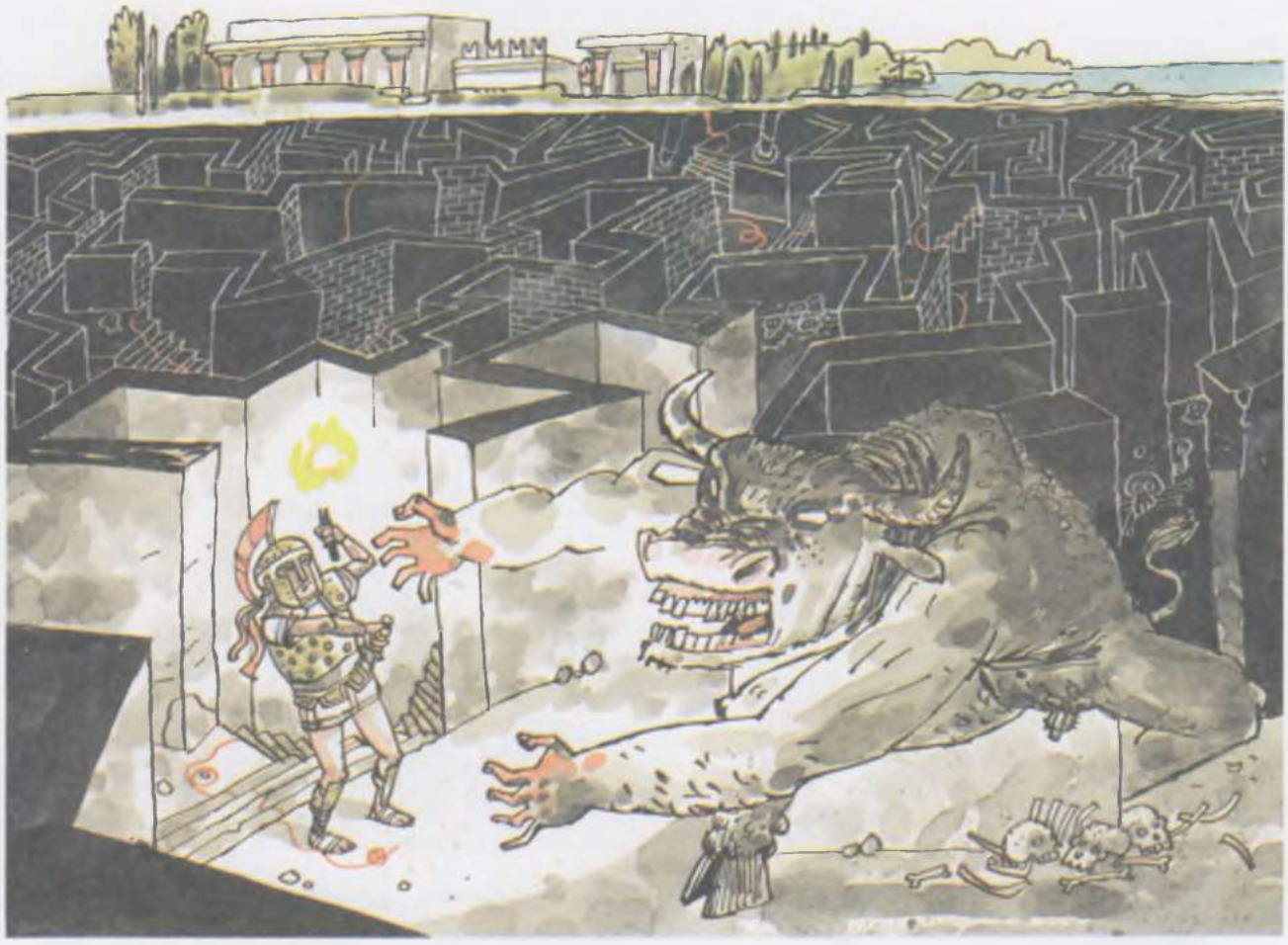
Theseus tam labirentin önüne gelmişti ki, bir kız yanına yaklaştı. Bu Kral Minos'un kızı Ariadne idi.

Ve böyle girdi Theseus labirente. Labirentin içi karanlık ve korkunçtu. Ama Theseus yolunu aydınlatmak için bir meşale almıştı yanına. Ve Ariadne'den aldığı yumağı çözerek ilerliyordu.

Theseus birdenbire bir kaya deliğine geldi. Minotaurus oradaydı. Açlıktan kudurmuştu. Theseus'u görünce korkunç bir kükremeyle ağzını açıp ona doğru atıldı.

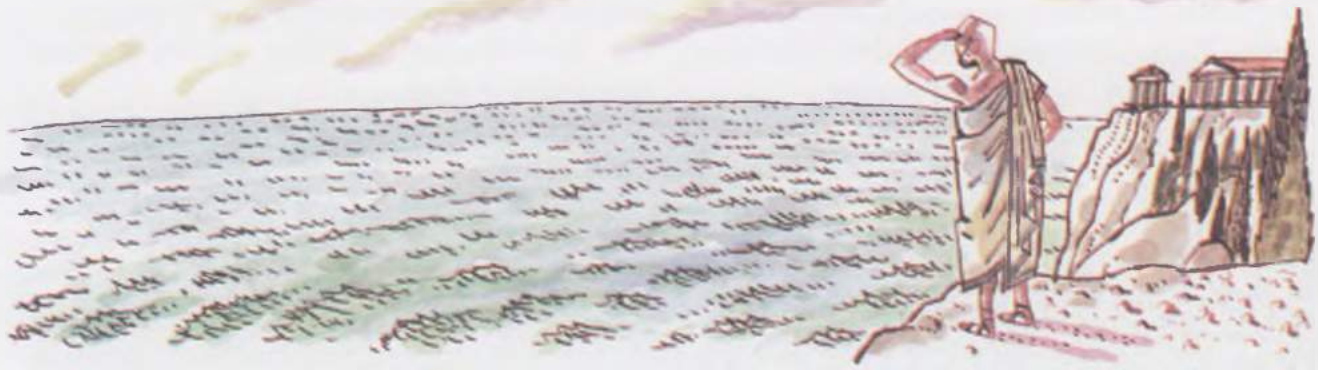

Ama Theseus kılıcını çekerek bir vuruşta başını bedeninden ayırdı.

Sonra ipi izleyerek labirentten çıktı. Yelkenliye binip denize açıldı. Yanında Atina'dan gelen yedi genç kız ve erkekle birlikte, Minos'un kızı Ariadne'de vardı. Ancak Theseus, aceleden siyah yelkenliyi indirip beyazı çekmeyi unutmuştu.

Atina'da Aigeus, Theseus'un geri gelmesini sabırsızlıkla bekliyor ve her gün yüksek bir tepeye çıkarak denize bakıyordu.

Bir gün çok uzaklarda bir şey gördü.

Oğlunun öldüğünü düşünen Aigeus kendini kayalardan aşağı atarak intihar etti.
İşte o günden sonra Yunanistan'ın etrafındaki denize Aigeus'un anısına Ege adı verildi.
Babasının ölümünden sonra Theseus Atina kralı oldu ve uzun yıllar Atina'yı yönetti.

Minos'un, Aigeus'un ya da Theseus'un gerçekte yaşayıp yaşamadığını kimse bilmiyor. Ama 1900'lü yıllarda Girit'te kazı yapan arkeologlar, Knossos'da birkaç katlı bir saray buldular. Bu sarayda tohumların, şarap ve zeytinyağının saklandığı ambarlar vardı. Büyük bir odada özenle yontulmuş taş bir taht buldular. Kim bilir belki de bu taht Kral Minos'a aitti.

TRUVA SAVAŞI EFSANESİ

Efsane, Teselya kralının, Deniz Tanrıçası Thetis'le yapacağı evlilik töreniyle başlar. Düğünün davetlileri arasında Zeus, karısı Hera, Pallas Athena ve Afrodit'le birlikte diğer Tanrı ve Tanrıçalar vardır.

Davet edilmeyen tek Tanrıça Kıskançlık Tanrıçası Eris'tir. Ve bu işe çok kızmıştır. Düğünün yapıldığı saraya gelir, eğlencelerin düzenlendiği salonun penceresinden içeri bir şey atar.

Truva şehrinde Paris adında bir prens vardı. Ve o zamanlar İda dağında babasının sürülerini bekliyordu. Birdenbire önünde üç Tanrıça belirdi. Haber Tanrısı Hermes'te onlarla birlikteydi ve elinde altın elmayı tutuyordu.

Ölümlüler arasında, dünyanın en güzel kadını Sparta kralı Menelaos'la evli olan Helena'ydı. Paris, Sparta'ya gitti. Afrodit'in dediği gibi Helena Paris'e aşık oldu.

Helena kocasını bırakarak Paris'le birlikte Truva'ya kaçtı. Menelaos'un hazinelerindeki en değerli parçaları da yanlarına aldılar. Menelaos olanları duyduğunda öfkeden köpürdü. Miken kralı olan kardeşi Agamemnon'un yanına giderek olanları anlattı.

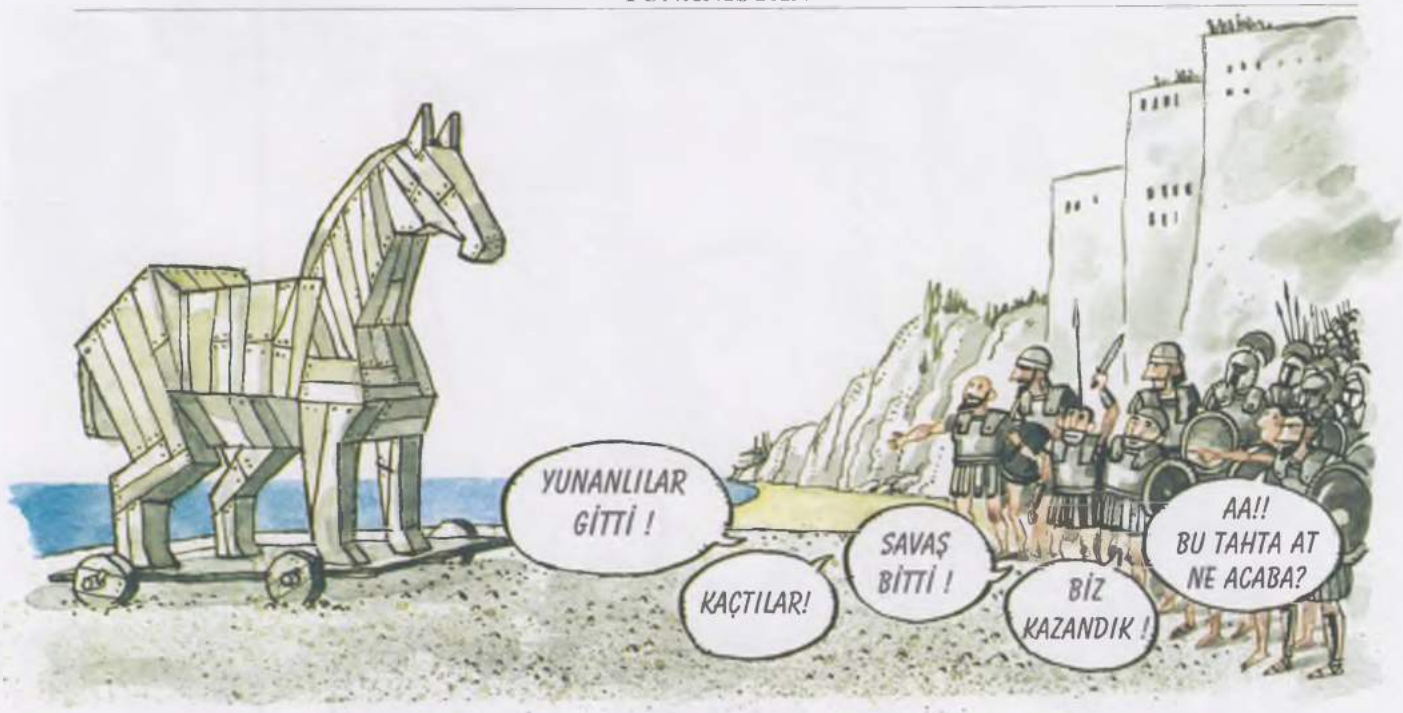
Böylece Yunanlılar, Agamemnon'un komutasında yüzden fazla gemiyle Truva'ya doğru yelken açtı.
Aralarında birçok kahraman vardı. Bunlardan birinin adı Odysseus'tu ve bütün savaşçıların en kurnazı olarak ünlenmişti.

Başka bir kahraman da Achilles'di. Bütün savaşçıların en güçlüsü olarak biliniyordu. Achilles'in annesi Deniz Tanrıçası Thetis'di. Thetis Achilles'i ölümsüz kılmak için Styks nehrinin sularına batırarak kutsadığı için hiçbir silah Achilles'i yaralayamazdı.
Achilles sadece sol ayağının topuğundan yaralanabilirdi. Çünkü annesi onu suya daldırırken sol ayağının topuğundan tutmuş ve suya öyle sokmuştu. İşte bunun için Achilles, yalnızca suya batmayan sol topuğundan yaralanabilirdi.

Yunanlılar, Truva surlarının önünde on yıl savaştı. Tanrılar ve Tanrıçalar da bu savaşta ikiye bölündü. Hera ve Athena Yunanlıları, Afrodit ve Apollon ise Truvalıları destekliyordu. Ölenlerin arasında, topuğundan bir okla yaralanan Achilles'de vardı. Savaş sürüp gidiyor ama hiç kimse bu savaşın nasıl son bulacağını bilmiyordu. Bir gün Odysseus'un aklına bir fikir geldi.

Yunanlılar geride sanki unutmuş gibi bir savaşçı bırakmıştı. Truvalılar onu esir alarak bu kocaman tahta atın ne olduğunu sordu. Yunanlı esir bunu Tanrılara adak olsun diye yaptıklarını, ama çok büyük olduğu için gidenlerin gemilere alamadıklarını söyledi. Ama kahin Laokoon bu hikayeye inanmadı. Bunun bir tuzak olacağından şüphelendi. O zaman denizden yükselen iki kocaman yılan Laokoon ve iki oğluna dolanarak onları boğdu.

O akşam Truvalılar zafer nedeniyle bir eğlence düzenledi. Ama bilmedikleri bir şey vardı. Karanlık bastığında Yunan gemileri geri dönmüştü.

Truvalılar eğlenmekten yorgun düşüp uykuya daldığında, Odysseus ve arkadaşları tahta attan çıktılar. Ellerinde kılıçlar ve meşalelerle ev ev baskın düzenleyen Yunanlılar bütün Truvalı erkekleri öldürdüler. Kadınları ve çocukları köle olarak yanlarına alıp, Truva'yı yaktılar.
Truva efsanesi böyle bitiyor.

Uzun bir şiir olan İlyada, Truva savaşını anlatır. Bu Homeros tarafından yazılmış bir destandır. Homeros Truva'nın Anadolu'nun batı kıyısında olduğunu yazmıştı. Hiç kimse Agamemnon, Achilles, Odysseus ve destanda adı geçen kahramanların gerçekte yaşayıp yaşamadığını bilemiyor. Ama 1871'de bugünkü Çanakkale sahillerinde kazı yapan Alman arkeolog Heinrich Schliemann, destanda tarif edilen yerde şehir kalıntılarına rastladı. Elmas, altın ve gümüşten yapılan birçok takı buldu. Aynı zamanda bu kazı yerinde büyük bir tapınağın temeline rastlandı. Yan yana uzanan dokuz şehir kalıntısı bulundu. Belki de bunlardan biri Odysseus'un hilesiyle ele geçirilen Truva'dır. Peki ya koca bir savaşın bir kadın yüzünden çıktığı masalı... Hadi canım buna ancak büyükler inanır!

KORİNT, SPARTA ve ATİNA

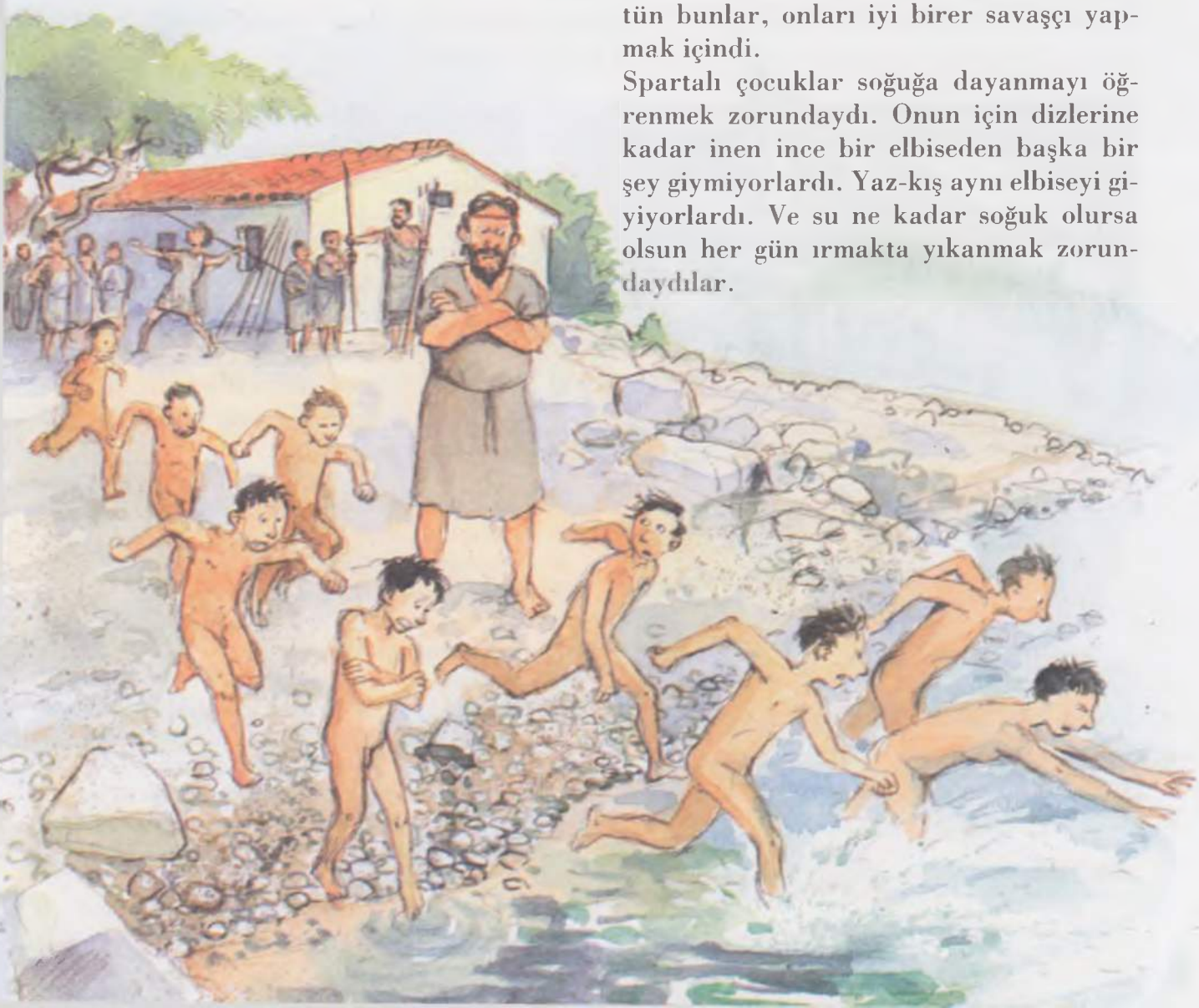
MÖ 500 yıllarında Yunanistan'da birçok şehir devleti vardı. Bunlardan biri büyük bir ticaret merkezi olan Korint'ti. Korintliler çok güzel çömlekler üretip, bunları bütün Akdeniz'de pazarlıyordu.

O zamanlar Avrupa'nın kuzeyinde tek bir şehir bile yoktu. Bunun için 1.500 yıl daha beklemek gerekti.

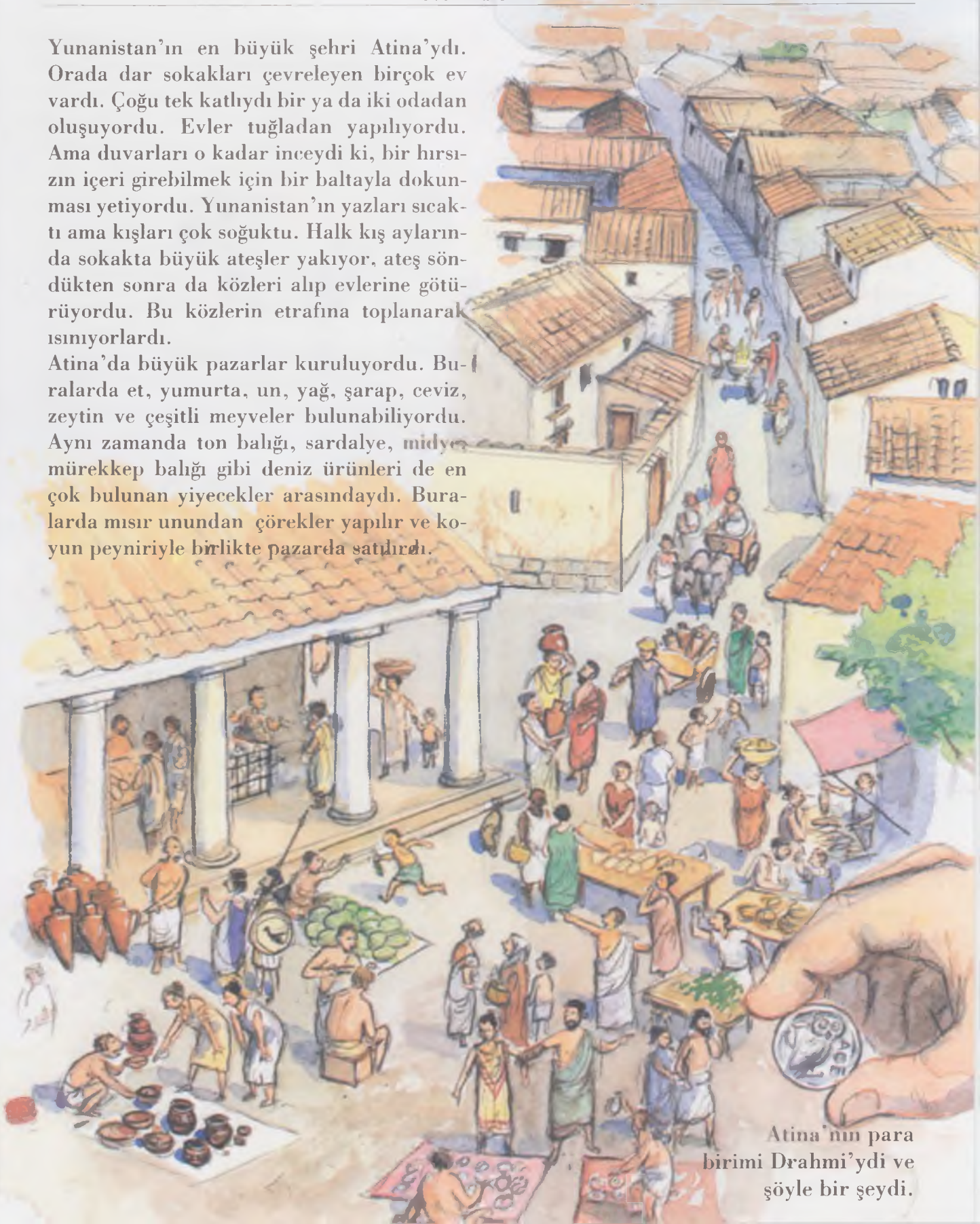
Diğer bir şehir Sparta'ydı. Orada bütün erkekler savaşçı olarak yetiştiriliyordu. Bir erkek çocuğu yedi yaşına geldiği zaman annesinden alınıyor, güreş, yüzme, koşma ve mızrak atma öğretiliyordu. Bütün bunlar, onları iyi birer savaşçı yapmak içindi.

Spartalı çocuklar soğuğa dayanmayı öğrenmek zorundaydı. Onun için dizlerine kadar inen ince bir elbiseden başka bir şey giymiyorlardı. Yaz-kış aynı elbiseyi giyiyorlardı. Ve su ne kadar soğuk olursa olsun her gün ırmakta yıkanmak zorundaydılar.

Yunanistan'ın en büyük şehri Atina'ydı. Orada dar sokakları çevreleyen birçok ev vardı. Çoğu tek katlıydı bir ya da iki odadan oluşuyordu. Evler tuğladan yapılıyordu. Ama duvarları o kadar inceydi ki, bir hırsızın içeri girebilmek için bir baltayla dokunması yetiyordu. Yunanistan'ın yazları sıcaktı ama kışları çok soğuktu. Halk kış aylarında sokakta büyük ateşler yakıyor, ateş söndükten sonra da közleri alıp evlerine götürüyordu. Bu közlerin etrafına toplanarak ısınıyorlardı.

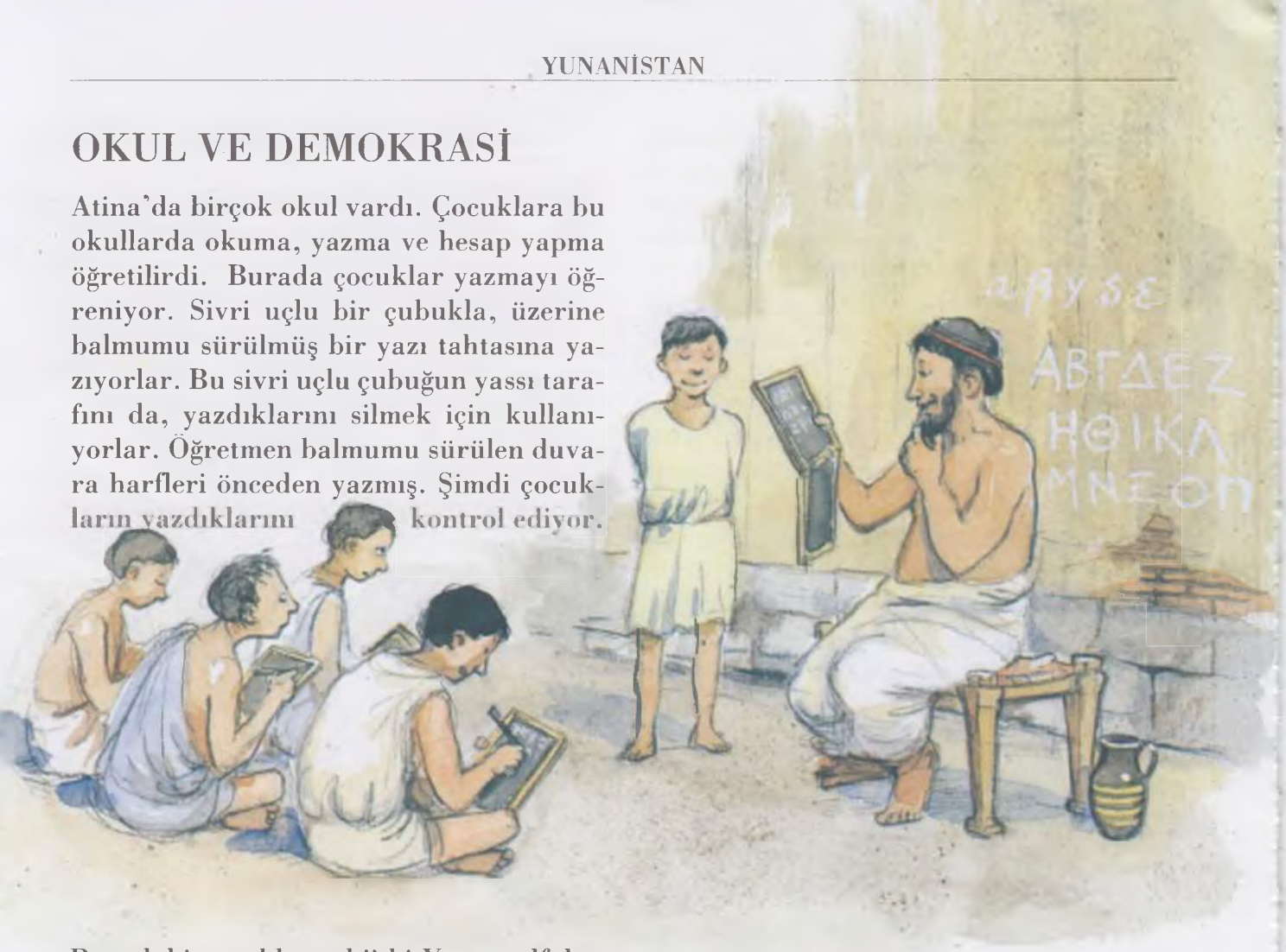
Atina'da büyük pazarlar kuruluyordu. Buralarda et, yumurta, un, yağ, şarap, ceviz, zeytin ve çeşitli meyveler bulunabiliyordu. Aynı zamanda ton balığı, sardalye, midye, mürekkep balığı gibi deniz ürünleri de en çok bulunan yiyecekler arasındaydı. Buralarda mısır unundan çörekler yapılır ve koyun peyniriyle birlikte pazarda satılırdı.

Atina'nın para birimi Drahmi'ydi ve şöyle bir şeydi.

OKUL VE DEMOKRASİ

Atina'da birçok okul vardı. Çocuklara bu okullarda okuma, yazma ve hesap yapma öğretilirdi. Burada çocuklar yazmayı öğreniyor. Sivri uçlu bir çubukla, üzerine balmumu sürülmüş bir yazı tahtasına yazıyorlar. Bu sivri uçlu çubuğun yassı tarafını da, yazdıklarını silmek için kullanıyorlar. Öğretmen balmumu sürülen duvara harfleri önceden yazmış. Şimdi çocukların yazdıklarını kontrol ediyor.

Buradaki çocuklar tabii ki Yunan alfabesi öğreniyor. Yunan alfabesinde her harfin bir adı var:

ALFA	Α	NY	Ν
BETA	Β	XI	Ξ
GAMMA	Γ	OMIKRON	Ο
DELTA	Δ	PI	Π
EPSILON	Ε	RHO	Ρ
ZETA	Ζ	SIGMA	Σ
ETA	Η	TAU	Τ
THETA	Θ	YPSILON	Υ
IOTA	Ι	FI	Φ
KAPPA	Κ	KHI	Χ
LAMBDA	Λ	PSI	Ψ
MY	Μ	OMEGA	Ω

Yunan harfleriyle yazmak o kadar zor değil. İşte birkaç örnek:

ORFEUS	ΟΡΦΕΥΣ
ODYSSEUS	ΟΔΥΣΣΕΥΣ
AFRODITE	ΑΦΡΟΔΙΤΗ
MINOS	ΜΙΝΟΣ
KERBEROS	ΚΕΡΒΕΡΟΣ
SPARTA	ΣΠΑΡΤΑ

Yunanlılar bugün de aynı harfleri kullanıyor. Sizce buna neden alfabe denilmiş?

Atina oldukça önemli bir şehirdi. O zamanlar genellikle bir şehri ya da ülkeyi yöneten bir kral vardı. Eğer bir kral yoksa, yönetimi şehrin en zengin soylusu üstlenirdi. Ama Atina'da demokrasi vardı. Demokrasi sözcüğü Yunanca halk anlamına gelen "demos"la, yönetmek anlamına gelen "kratein"in birleşmesiyle oluşmuş, halk yönetimi anlamına gelen bir sözcüktür. Atina'da böyle bir yönetim vardı. Yaklaşık ayda bir kez şehrin yetişkin bütün erkekleri Pnyks denilen bir tepede toplanırdı. Bu toplantıya halk toplantısı denilirdi. Bütün önemli kararlar bu toplantılarda alınır, bütün yasalar bu toplantılarda belirlenirdi. Herkes yalnızca bir oy hakkına sahipti. Ancak Atina demokrasisi orada yaşayan herkesin kararlara katılması anlamına gelmiyordu. Atina'da yaşasa da orada doğmamış bir yabancının oy hakkı yoktu.

Demokrasiye halk yönetimi deniliyordu ama kadınlar halktan sayılmıyor, dolayısıyla oy kullanamıyordu. Atina'da çok sayıda köle vardı. Onlar da yabancılar ve kadınlar gibi halktan sayılmadıkları için oy kullanamazdı.

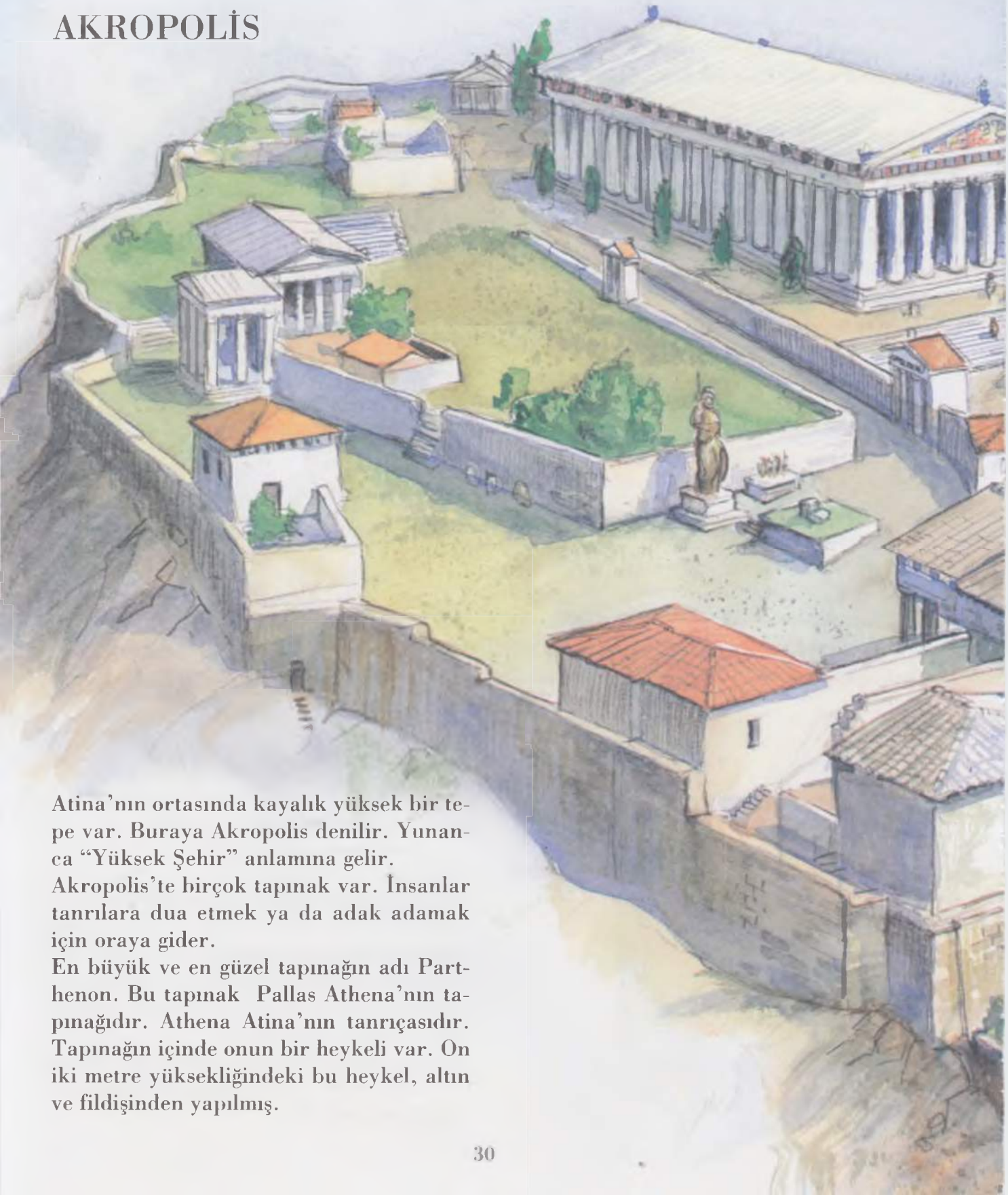

Kölelerin çoğu Atina'nın dışındaki gümüş madenlerinde çalıştırılıyordu. Bir kısmı tarım alanlarında çalıştırılırken, diğer bir kısmı da hizmetçi olarak kullanılıyordu. Köleler su taşıyor, elbise dikiyor, ekmek yapıp, yemek pişiriyordu.

Köleler, tıpkı öküzler ve atlar gibi alınıp satılabiliyordu. Köle sahibi, kölesine istediğini yapabilirdi.

AKROPOLİS

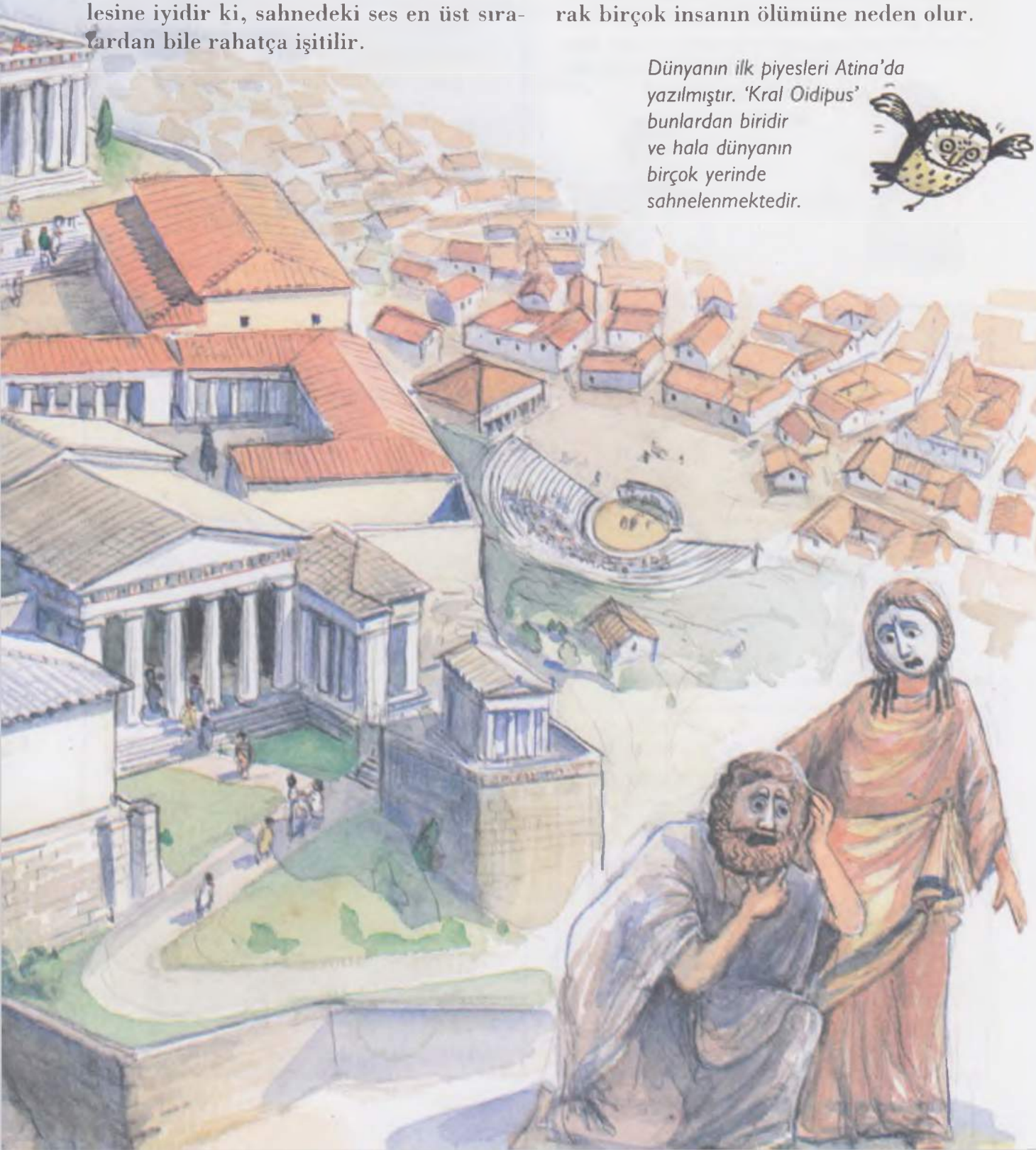

Atina'nın ortasında kayalık yüksek bir tepe var. Buraya Akropolis denilir. Yunanca "Yüksek Şehir" anlamına gelir.
Akropolis'te birçok tapınak var. İnsanlar tanrılara dua etmek ya da adak adamak için oraya gider.
En büyük ve en güzel tapınağın adı Parthenon. Bu tapınak Pallas Athena'nın tapınağıdır. Athena Atina'nın tanrıçasıdır. Tapınağın içinde onun bir heykeli var. On iki metre yüksekliğindeki bu heykel, altın ve fildişinden yapılmış.

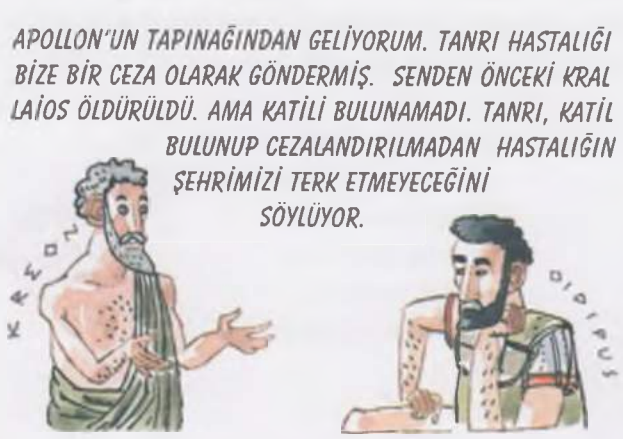
Akropolis'in hemen altında Atina Tiyatrosu bulunur. Bu tiyatro birkaç yüz insanın oturabileceği büyüklüktedir. Akustiği öylesine iyidir ki, sahnedeki ses en üst sıralardan bile rahatça işitilir.

Oyuncular sahnede 'Kral Oidipus' trajedisini sahneliyor. Oidipus, Thebe kralıdır. Thebe'de tehlikeli bir hastalık yayılarak birçok insanın ölümüne neden olur.

Dünyanın ilk piyesleri Atina'da yazılmıştır. 'Kral Oidipus' bunlardan biridir ve hala dünyanın birçok yerinde sahnelenmektedir.

OİDİPUS TRAJEDİSİ

TİRESİAS LAİOS'U BENİM ÖLDÜRDÜĞÜMÜ SÖYLÜYOR. AMA BEN ONU GÖRMEDİM BİLE . THEBE'E GELİP KRAL OLDUĞUMDA O ÇOKTAN ÖLDÜRÜLMÜŞTÜ.

FALCIYA İNANMA. YILLAR ÖNCE BENİMLE LAİOS'UN BİR OĞLU OLMUŞTU. FALCI BU ÇOCUĞUN BÜYÜDÜĞÜ ZAMAN LAİOS'U ÖLDÜRECEĞİNİ SÖYLEDİ. BİZ ÇOK KORKTUK. ÇOCUK DAHA ÜÇ GÜNLÜKKEN KİTHAİRON DAĞINA BIRAKTIK. O ORADA ÖLDÜ. YANİ FALCI YANILDI.

BEN LAİOS'UN HAYDUTLAR TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ BİLİYORUM. BURADAN BİRAZ UZAKTA. DELFİ'YE GİDERKEN ÜÇ HAYDUTUN SALDIRISINA UĞRADI. ONU ÖLDÜRDÜLER. SONRA SEN GELDİN. SENİNLE EVLENDİK.

POLYBOS BENİM BABAMDI. BİR FALCI BABAMI ÖLDÜRÜP ANNEMLE EVLENECEĞİMİ SÖYLEDİ. BEN BÖYLE BİR FELAKETLE KARŞILAŞMAMAK İÇİN KAÇTIM. ONUN İÇİN THEBE'E GELDİM.

SÖYLE ÇOCUĞUN BABASI KİMDİ?
BUNU SÖYLEYEMEM!
SANA SÖYLETECEĞİM.
LAİOS VE İOKASTES'İN ÇOCUKLARIYDI. BANA KRALİÇE İOKASTES'İN KENDİSİ VERDİ. VE BU ÇOCUĞU ÖLDÜRMEMİ İSTEDİ.
NEDEN?!!
ÇOCUKTAN KORKUYORDU. ÇÜNKÜ BİR FALCI, BU ÇOCUĞUN BABASINI ÖLDÜRECEĞİNİ SÖYLEMİŞ. AMA BEN ÇOCUĞA KIYAMADIM. ONUN İÇİN BU ADAMA VERDİM.
AH... FALCININ KEHANETİ DOĞRU ÇIKTI. BEN LAİOS VE İOKASTES'İN OĞLUYUM. KENDİ BABAMI ÖLDÜRÜP ANNEMLE EVLENDİM!!
DÜNYANIN EN KÖTÜ ADAMIYIM BEN. BENİ HİÇBİR CANLININ YAŞAMADIĞI ÇÖLLERE SÜRÜN!
İŞTE KRAL OİDİPUS'UN ÖYKÜSÜ. O GÜÇLÜ BİR KRALDI. AMA BÜTÜN İNSANLARIN EN MUTSUZU O! DEMEK Kİ HİÇ KİMSENİN YAŞAMI SONA ERMEDEN MUTLU YA DA MUTSUZ OLDUĞU SÖYLENEMEZ.

ROMUS VE ROMULUS EFSANESİ

İtalya'da Tiber adında bir nehir var. 2600 yıldan daha fazla bir zaman önce, bu nehrin etrafında bir şehir kurulmuştu. Bu şehre Roma denildi. Roma'daki bütün çocuklar size şimdi anlatacağımız öyküyü bilirler.

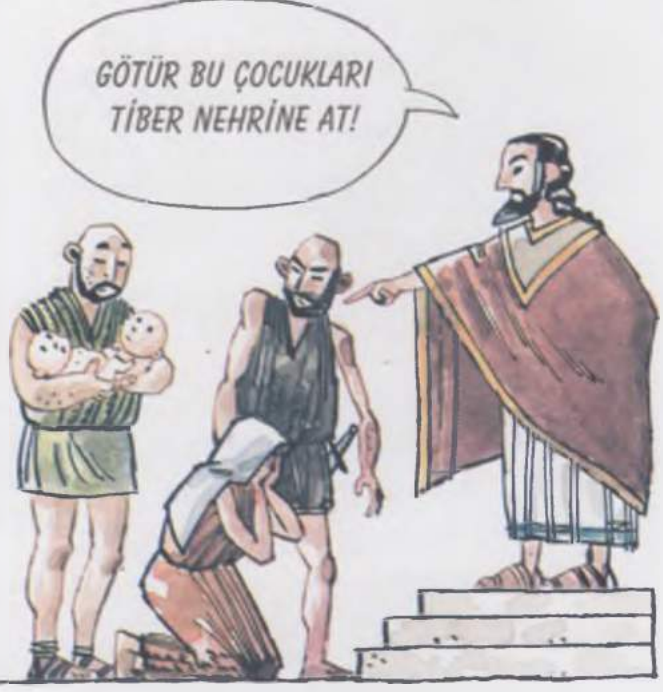

Bir zamanlar Numitor adında bir kral vardı. Tiber nehrinin kıyısındaki Alba Longa şehrini yönetiyordu. Bu kralın Amulius adında bir kardeşi ve Rhea Silvia adında bir kızı vardı. Amulius kötü mü kötü bir adamdı. Bir gün yalan ve hileyle kandırdığı askerleri toplayarak, kardeşi kral Numitor'u şehirden sürüp krallık tahtına kendisi geçti.

Rhea Silvia'yı Tanrıça Vestas'ın tapınağına rahibe olarak kapattı. Numitor'un soyunun tükenmesini istiyordu. Vestas tapınağının rahibeleri ne evlenebilir ne de çocuk sahibi olabilirdi. Ama bir gün Vestas tapınağına gelen savaş Tanrısı Mars, Rhea Silvia'yı görüp ona aşık oldu. Mars onunla birlikte oldu. Rhea Silvia hamile kaldı. Dokuz ay sonra ikiz çocuk dünyaya getirdi. İki güzel erkek çocuk. Bunlara, Romus ve Romulus adı verildi. Bu olayı duyan Amulius öfkesinden kudurdu. Rhea Silvia'nın diri diri gömülmesini emretti. Vestas tapınağında çocuk sahibi olan rahibelere bu ceza verilirdi. Amulius'un kötülüğü bununla da kalmadı. Bir adamına şöyle bir emir verdi:

Ama emri alan adam çocuklara acıdı. Onları nehre atmaya yüreği elvermedi. Sağlam bir sepet bulup çocukları içine yerleştirdi. Ve sonra öylece nehre bıraktı.

Nehrin akıntısında sürüklenen sepet sonunda bir ağaca takıldı. Akşam olmuştu ve hava çok soğuktu. Karınları da acıkan Romus ve Romulus ağlamaya başladı.
Oradan geçen dişi bir kurt, çocukların ağlamasını duydu. Onlara acıdı, sepeti alıp onları yuvasına taşıdı. Romus ve Romulus'u kendi sütüyle besledi.
Bir gün kurdun yuvasının önünden geçen bir çoban bu iki çocuğu gördü, onları alıp kendi evine götürdü.

Çobanın evinde büyüyen Romus ve Romulus, dede ve annelerinin başına geleni öğrendikleri zaman Amulius'u cezalandırdı. Dedeleri Numitor tekrar Alba Longa'ya dönerek kral oldu. Bunun karşılığında onlara toprak verdi. Orada yeni bir şehir kurabilirlerdi. Romus ve Romulus ağaçları kesip bu toprağı yerleşime hazırladı. Çamurdan kulübeler yapıp, çatılarını saman ve sazla kapladılar.
Ama yeni şehrin surlarının nereye yapılacağı konusunda anlaşamadılar ve tartışmaya başladılar. Tartışma gittikçe kızıştı.

Sonunda çok kızan Romulus, bir sopayla vurarak kardeşi Romus'u öldürdü.

Romulus yeni şehrin kralı oldu. Bu şehre Roma adı verildi. Denilir ki, Roma'nın kanlı tarihi kardeş katliyle başladı.

Bir kurdun insanlarla paylaşabildiği şeyi insanlar birbirleriyle paylaşamadı. İşte bütün cinayetlerin sebebi.

ROMA İMPARATORLUĞU

Romalılar komşu şehirlerle savaşıp onlara boyun eğdirdi. MÖ 270'te bütün İtalya'yı ele geçirmişlerdi.

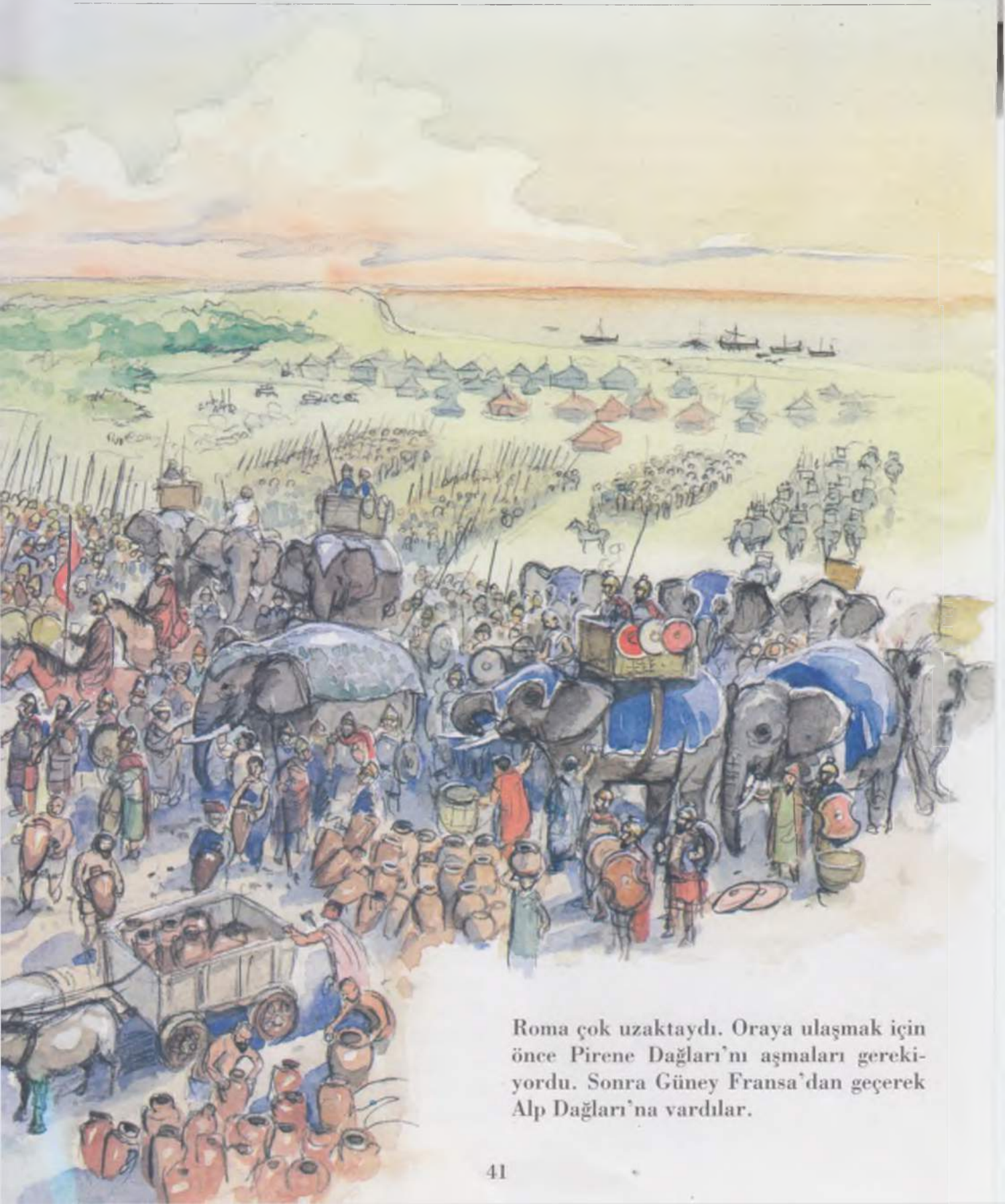
Romalı askerler dizlerine kadar uzanan beyaz bir gömlek giyerdi. Bunun üzerine deriden yapılmış, üzerinde koruyucu demir şeritleri olan bir zırh geçirirlerdi. Başlarında demirden yapılmış bir kask olurdu. Ayaklarında deri iplerle bileklerine bağladıkları sandaletler vardı. Bu sandaletlerin altında metal bir koruyucu bulunurdu; bunun sayesinde uzun yolculuklar yapabiliyorlardı.
Askerler iki saldırı silahı taşırlardı. Demir uçlu bir mızrak ve kısa bir kılıç. Kalkanları, üzerine deri geçirilmiş tahtadan yapılmıştı ve kalkanın tam ortasında metal bir koruyucu vardı.

KARTACA SAVAŞLARI

Romalılar en çetin savaşlarını, Kuzey Afrika kıyılarındaki Kartaca şehriyle yaptı. Kartaca ve Roma arasında üç uzun savaş oldu. Romalılar üçünü de kazandı.

İşte bu savaşlardan ikincisi yeni başlıyor. MÖ 218'de İspanya. Askerlerin ortasında konuşan adam Kartacalıların komutanı Hannibal.

Roma çok uzaktaydı. Oraya ulaşmak için önce Pirene Dağları'nı aşmaları gerekiyordu. Sonra Güney Fransa'dan geçerek Alp Dağları'na vardılar.

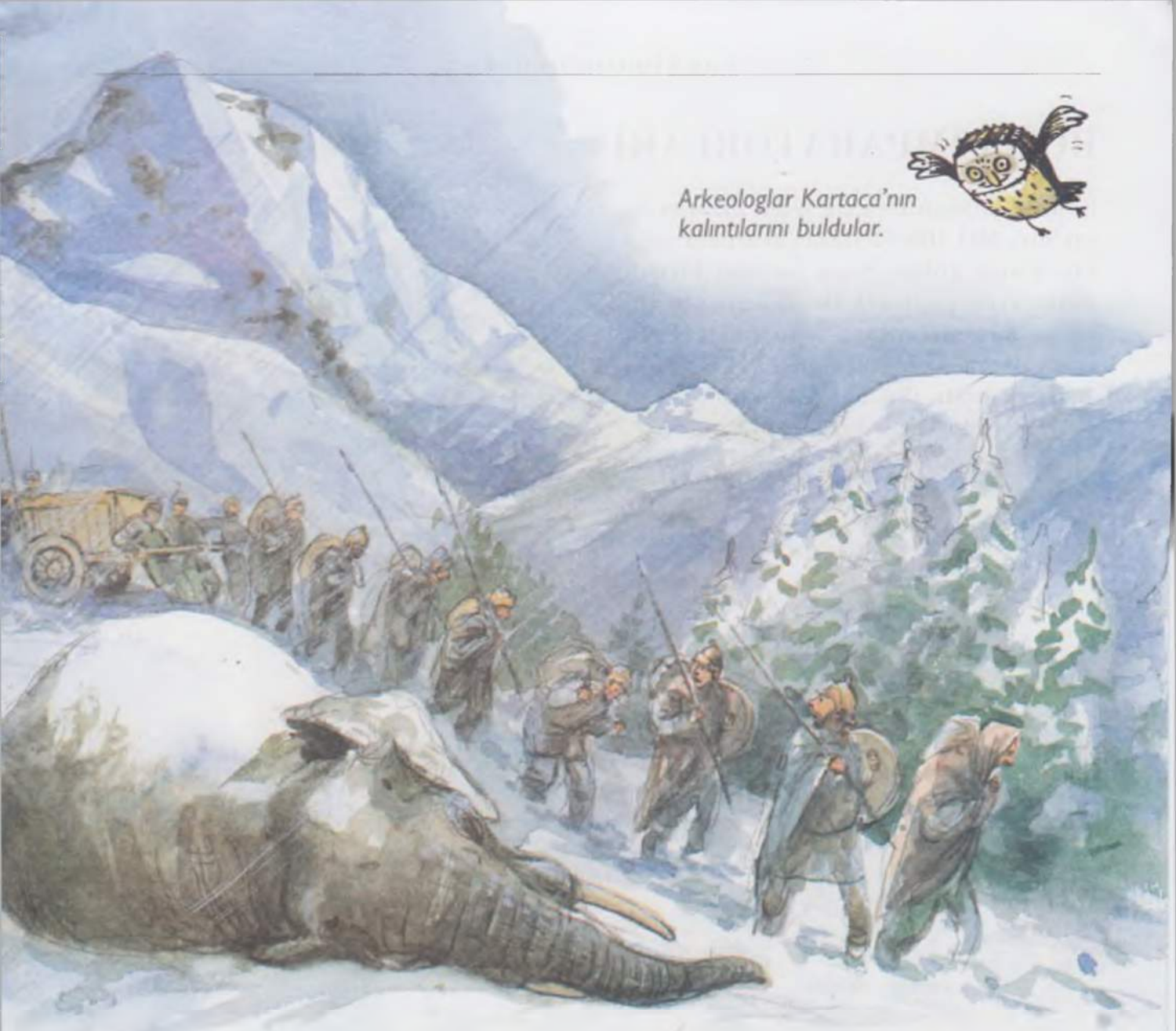
Dağı aşmak için zorlu ve dik bir yoldan başka bir yer bulamadılar. Bu yolun bir tarafı keskin uçurumlarla doluydu. Tek bir yanlış adım felaket demekti.

Kartacalılar dokuz günlük tırmanıştan sonra Alpler'in en yüksek noktasına vardı. Bu arada kar yağmaya başlamıştı. Kar nedeniyle dağdan inmek, tırmanmaktan çok daha zor olmuştu. Karla kaplı yolda nereye bastığını bilmek imkansızdı. Üstelik Kartacalılar bu dağı filler, savaş arabaları ve yanlarında taşıdıkları savaş malzemeleriyle aşmaya çalışıyordu. Bu olağanüstü yolculukta daha şimdiden onlarca insanı dağa kurban vermişlerdi. Ama tek düşmanları çetin doğa koşulları değildi. Dağda yaşayan kabileler Kartacalıların kendi topraklarını almaya geldiklerini düşünerek onlara saldırıyorlardı.

Bu çetin şartlarda yollarına devam ederken yeni bir engelle karşı karşıya geldiler. İndikleri dar ve dik yol bir heyelanla kapanmıştı. İlerleyebilmek için yolu güçlükle açtılar.

Dağı aştıklarında neredeyse askerlerin yarısı ve bütün filler kaybedilmişti. Hannibal'in ordusu İtalya'da uzun yıllar kaldı. Romalılarla giriştiği birçok savaşı kazandı. Ama Roma'yı ele geçirmeyi başaramadı. Sonunda Kartacalılar geri dönmek zorunda kaldı.

Arkeologlar Kartaca'nın kalıntılarını buldular.

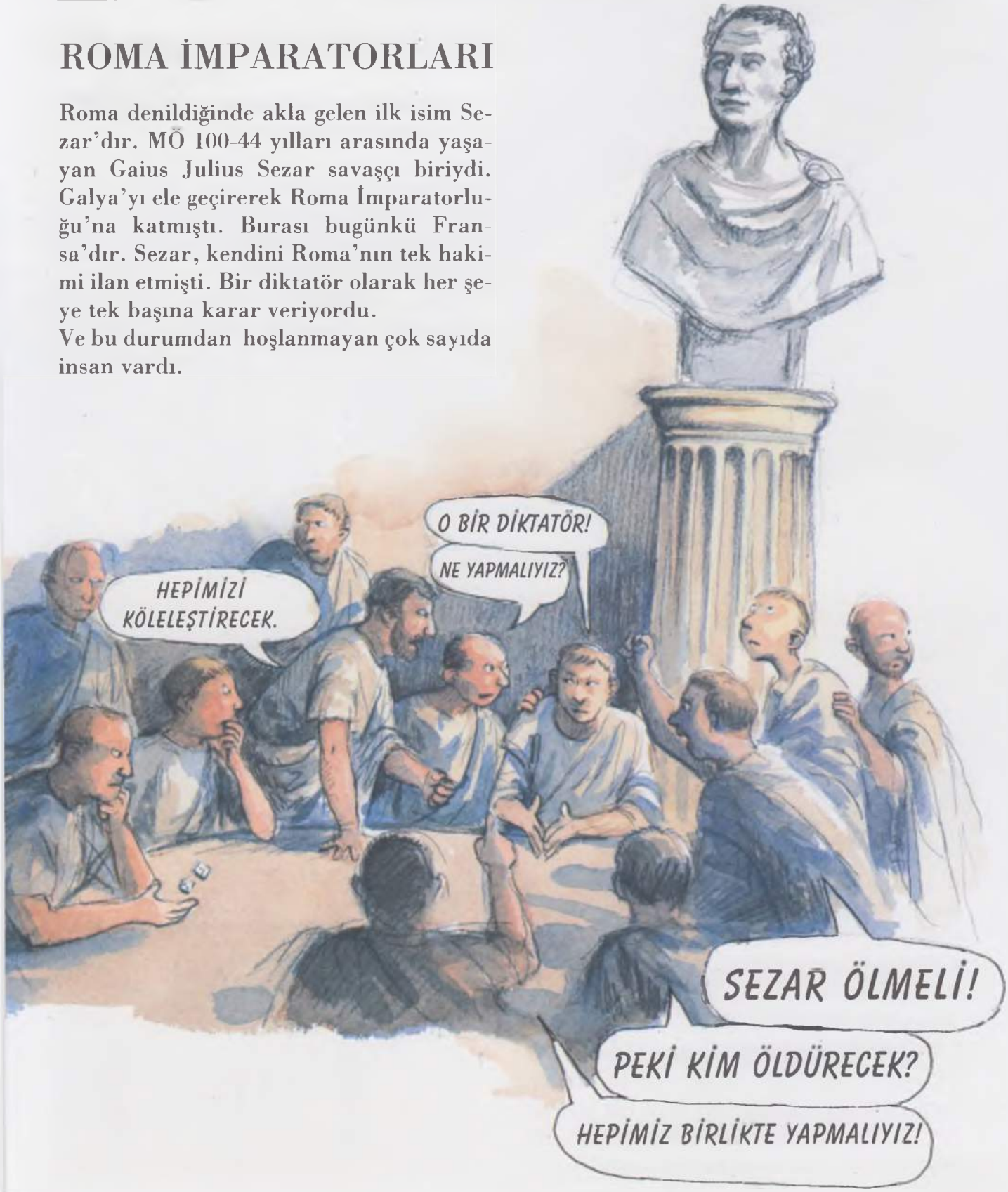
Romalılarla Kartaca arasındaki üçüncü savaş MÖ 146'da Romalıların zaferiyle sonuçlandı. Romalılar Kartaca'yı ele geçirip yaktı ve halkını köleleştirdi.

Kartaca'da ayakta ne varsa yakıp yıkan Romalılar, bir daha üzerine hiçbir şey yapılmasın diye toprağı sürüp tarla haline getirdiler. Pulluğun açtığı yerlere bir daha hiçbir şey yeşermesin diye tuz döktüler. Ve din adamları lanetler yağdırıp, dualar ederek tuzun yardımına koştular.

ROMA İMPARATORLARI

Roma denildiğinde akla gelen ilk isim Sezar'dır. MÖ 100-44 yılları arasında yaşayan Gaius Julius Sezar savaşçı biriydi. Galya'yı ele geçirerek Roma İmparatorluğu'na katmıştı. Burası bugünkü Fransa'dır. Sezar, kendini Roma'nın tek hakimi ilan etmişti. Bir diktatör olarak her şeye tek başına karar veriyordu.
Ve bu durumdan hoşlanmayan çok sayıda insan vardı.

MÖ 44 yılının Mart ayında Roma'nın ileri gelenleri bir toplantı yaptı.

Sezar, toplantı salonunun ortasında altın bir tahtta oturuyor. Etrafında halka olmuş duran adamlar var. Bunlardan biri Sezar'a bir mektup uzatırken birdenbire üzerine atılıp onu bıçaklamaya başlıyorlar. İçlerinde Sezar'ın en çok güvendiği komutanı Brütüs'te var. Yirmi üç bıçak darbesiyle yere yıkılıyor Sezar.
Onun yerine Augustus getiriliyor. Bundan sonra Romalı yöneticilere "imparator" denildi. Yani Augustus, Roma'nın ilk imparatoru olmuştu.
Augustus zamanında Roma İmparatorluğu'nun sınırları Mısır'dan Kuzey Afrika'ya, İspanya, Fransa, Balkan Yarımadası'ndan Yunanistan'a ve Anadolu'dan Suriye ve Filistin'e kadar uzanıyordu.

Augustus zamanında Yahudilerin yaşadığı bölgelerde çok önemli bir şeyler oluyor.

Hz. İSA'NIN ÖYKÜSÜ

Bu öykü Kudüs'te başladı.

Hz. İsa, kendisine 12 tane havari seçmişti. Bunlar İsa'yla birlikte geziyor herkesi Hz. İsa'nınTanrısına inanmaya davet ediyordu. Ve "kendinizi nasıl seviyorsanız yakınınızı da öyle sevin" diye öğütlüyorlardı. En yakınımız kim diye soranlara İsa şu öyküyü anlatıyordu:

Bir adam Jeriko'ya gitmek için Kudüs'ten yola çıkmıştı. Yolda haydutların saldırısına uğradı. Haydutlar adamı dövüp, elbiselerini parçalayarak yarı baygın yolda bıraktılar.

Oradan bir papaz geçiyordu. Adamın yerde yattığını gördü, ama başını çevirip yoluna devam etti. Sonra bir levit geldi. O da papaz gibi başını çevirip gitti.

Sonra vicdan sahibi bir adam geldi ve haline acıyarak ona yardım etti.

Adamın yaralarını temizleyip sardı. Sonra eşeğine bindirip en yakın hana götürdü.

İsa'yı dinleyenlerin çoğu ona inandı ve Tanrının oğlu olduğunu iddia etti.
Ama ondan hoşlanmayanlar da vardı.

Yüksek papazların askerleri İsa'yı tutukladılar. Ve Romalı yöneticilerden onun öldürülmesini istediler. Böylece İsa, çarmıha gerilerek öldürüldü. O öldükten sonra havarileri onu çarmıhtan indirerek taş bir mezara gömdüler.

Üçüncü gün kadınlar mezarı ziyarete gitti. Onları bir melek karşıladı.

İsa birkaç kez havarilerine göründü.

İncil'de böyle anlatılıyor.

KUDÜS'ÜN YIKILMASI

Yahudilerin çoğu Romalılar'dan rahatsızdı. MS 66 yılında ayaklandılar. Romalı askerlerin Kudüs dışındaki kamplarını basan isyancılar başarılı oldu. Ayaklanmacılar Kudüs'e girerken halk onları alkışlayarak destek verdi.

Ama Romalılar yeni askerler gönderdi. Bu yeni gelenler isyancıları yenilgiye uğrattı ve Kudüs'ü kuşatıp şehrin etrafında kamp kurdular. Mancınıkla şehrin duvarları üzerinden taş ve ateş topları yağdırdılar. Kuşatma aylarca sürdü. Şehirden hiç kimse dışarı çıkamıyordu. Ve şehrin surları içindeki insanlar açlıktan kırılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Şehir ahalisi köpekleri ve fareleri yemeye başlamıştı.
Birçoğu derileri ve ayakkabılarını kaynatarak yemeye çalışıyordu.

MS 70 yılında Romalılar şehre saldırdı. Kocaman koç başlarıyla şehrin kapılarını yıkmayı denediler. Ancak kapılar demirlerle güçlendirilmiş olduğu için başaramadılar. En sonunda kapıları yakarak kendilerine yol açtılar. İlk önce Yahudilerin en büyük tapınağını ele geçirdiler. Sonra da bütün şehri. Ne kadar güçlü saldırırlarsa saldırsınlar, Yahudiler sokak sokak direniyor, her saldırıyı kahramanca püskürtüyordu. Ama Romalılar onlardan kat kat fazlaydı ve direnenler açlıktan yorgun düşmüştü. Bu nedenle daha fazla direnemediler.
Romalılar şehrin bütün tapınak ve evlerini yağmalayıp yakarak bütün surlarını yıktılar.

Kudüs yerle bir edilmişti. Romalılar eve dönerken Kudüs'ün hazinelerini birlikte götürdü. Bunların içinde büyük tapınaktan alınan ve Yahudiler için kutsal bir değeri olan yedi kollu şamdan da vardı. Erkeklerin çoğunu öldüren Romalılar, kadınları ve çocukları köle pazarlarında sattılar.

Askerler Roma'ya döndüklerinde Roma sokaklarında coşkuyla karşılandı. Karşılayanlar, şimdi Roma sokaklarını adımlayan ayakların binlerce insanın cesedini çiğnediğini bilmiyorlar mıydı?

YAHUDİLER FİLİSTİN'DEN SÜRÜLÜYOR

MS 132'de, Kudüs'ün yıkılmasından 62 yıl sonra, Yahudiler yeniden ayaklandı. İsyancılar gece yarıları Romalıların kamplarına saldırıyor, gündüzleri dağlara çekiliyordu. Romalıların isyancıları bu dağlarda bulması çok zordu.

Ama üç yıl süren bir savaş sonunda şehir ve köyleri yerle bir ederek bu ayaklanmayı da bastırdılar. Birçok Yahudi öldürüldü. Sağ kalanlar evlerinden çıkarıldı. Bunların yerine Suriye ve Arabistan'dan gelenler yerleşti.

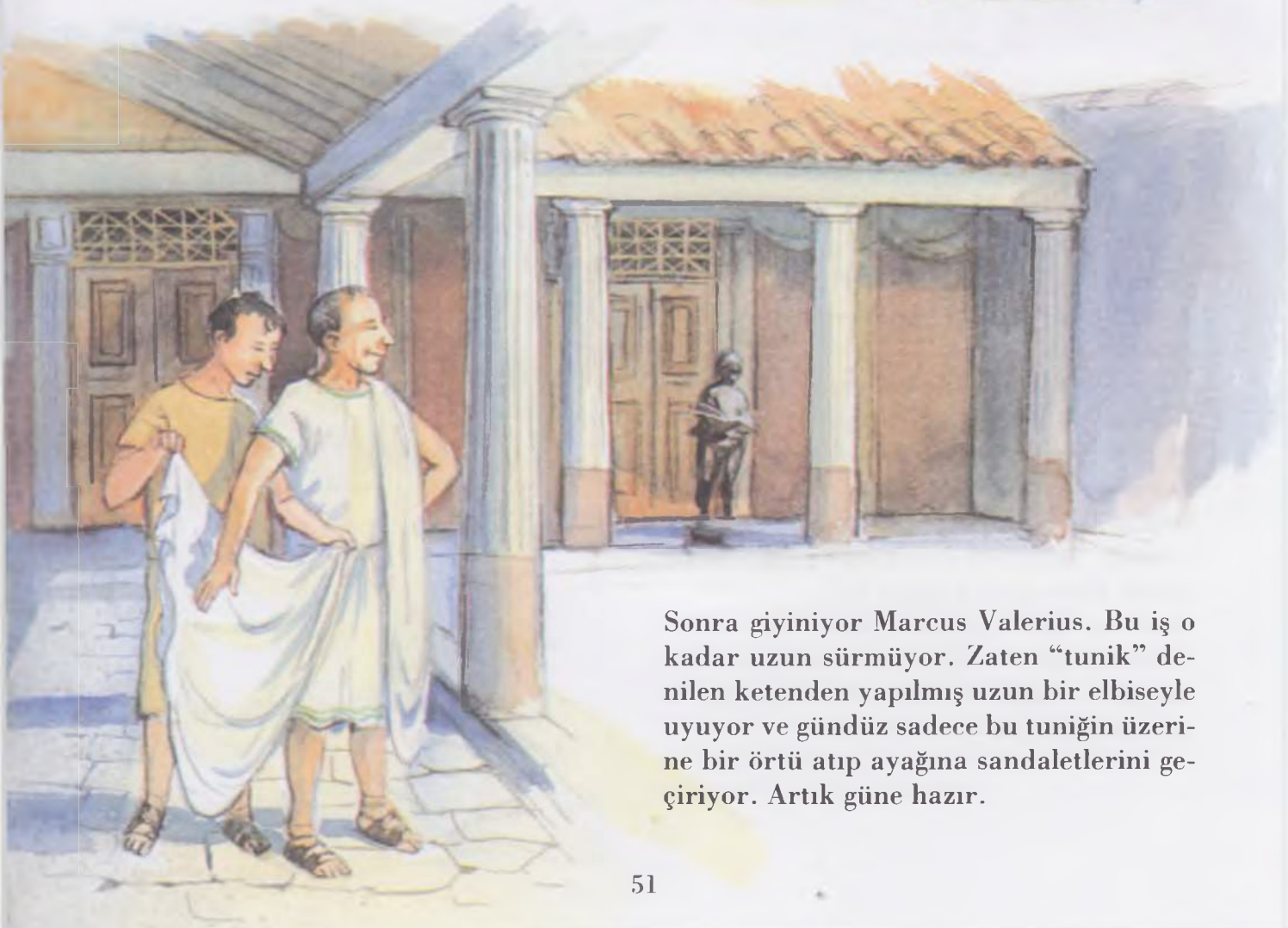
Yahudiler, birçok ülkeye dağıldı. Bir kısmı Mısır ve Kuzey Afrika'ya göçtü. Diğer bir kısmı Yunanistan, İtalya, İspanya, Fransa ve Almanya'ya gitti. Ama terk ettikleri topraklara her zaman geri dönmeyi düşlediler. Paskalya kutlamalarında 'Gelecek Yıl Kudüs'te' diyerek bu özlemlerini dile getirdiler.

ROMA ŞEHRİ

MS 50'ler. Marcus Valerius bir yaz sabahı Roma'daki evinde uyanıyor. Saat henüz sabahın beşi olmasına rağmen yatağından kalkıyor. Bu Romalıların bir alışkanlığı, gün ışır ışımaz uyanırlar. Kışları güneş daha geç doğduğu için geç uyanırlar.

Valerius'un hazırlanması fazla vakit almaz. Hemen yatağının yanı başında duran su dolu bir leğende elini yüzünü yıkıyor. Kahvaltı etmiyor, yalnızca bir bardak su içiyor. Yatağını toplaması da gerekmiyor, çünkü bu işi kölesi yapacak.

Sonra giyiniyor Marcus Valerius. Bu iş o kadar uzun sürmüyor. Zaten "tunik" denilen ketenden yapılmış uzun bir elbiseyle uyuyor ve gündüz sadece bu tuniğin üzerine bir örtü atıp ayağına sandaletlerini geçiriyor. Artık güne hazır.

MAHKEMEDE

Marcus Valerius bir avukat. Bu nedenle hazırlandıktan sonra mahkemenin yolunu tutuyor.

Mahkeme binası Roma'nın merkezinde bulunuyor. Valerius, bu binanın iki tarafı heykellerle süslenmiş koridorunda yürüyor, içeride bir sürü insan var. Valerius bugün bir miras davasına bakacak. Müvekkili, babasının bıraktığı vasiyet konusunda kardeşiyle kavgalı biri.

Saat on ikide mahkemelere ara verilir. Valerius öğle yemeği için evine gider. Birkaç parça soğuk et, biraz ekmek, soğan ve şaraptan oluşan yemeğini yer.

OKULDA

Marcus Valerius, öğleden sonra hamama doğru yola çıkar. Yolunun üzerinde bir okul var. Bu okulun bir odasında yirmi çocuk okuma-yazma öğreniyor. Öğretmen siyah tahtaya yazdığı harfleri tanıtıyor ve sonra çocuklardan bu harfleri yazmalarını istiyor. Arkasından çocukların yazdıklarını kontrol ediyor.

Bugün kullandığımız alfabeyi Romalılar bulmuştur.

HAMAMDA

Hamam büyük bir bahçenin içerisinde. Bu bahçede dükkanlar, lokantalar, jimnastik ve masaj salonları da var. Hamam, Romalılar için bir çeşit buluşma yeri. Ancak buraya, evlerinde kendi hamamları olduğu için çok zenginler gelmez.

Bizim Valerius soyunduktan sonra büyük bir ocak tarafından ısıtılan bir odaya girer. Çok sıcak olan bu odada iyice terler. Buradan sıcak suyla dolu bir havuzun bulunduğu başka bir odaya geçer. Bütün vücudunu yıkar, keselenir. Daha sonra da içinde soğuk su olan bir havuza girer.

BİR ZİYAFET SOFRASI

Valerius, akşam bir arkadaşının verdiği ziyafete davetli. Kendisiyle birlikte sekiz misafir daha var. Yemek salonunun ortasındaki büyük bir sofranın etrafında toplanırlar. Yiyecek ve içecek servisini köleler yapar.

Önce büyük bir tepside deniz hayvanlarıyla çeşitli sebzeler getirilir. Sonra kızartılmış değişik av hayvanları. Ana yemek, bütün olarak kızartılmış yavru bir domuz. Aşçı bunu sofrada parçayıp konuklara dağıtır.

Ayrıca sofrada şunlar var:

Kuşkonmaz
Salatalıklar ve zeytin
Midye
Istakoz
Haşlanmış balık
Kızartılmış bıldırcın
Kızartılmış ve bala batırılmış badem

Yemek sırasında kölelerin getirdiği bir kapta eller yıkanır ve kurulanır. O zamanlar çatal ve bıçak olmadığı için yemekleri elleriyle yerlerdi. Bunun için yıkama işlemi sıkça yapılırdı.

O zaman bıçak yalnızca etleri kesmek için kullanılırdı. Çatal henüz bulunmamıştı.

Yemekten sonra büyük bir tepsi içinde çeşitli meyveler getirilir. Kurabiyelerle birlikte sunulan bu meyveler üzüm, incir, hurma ve erik. Herkes yiyebildiği kadar yer.

Birkaç saat sonra ziyafet biter.

Sizce bizim Marcus doymuş mudur?

Eve gitme zamanı gelir. Marcus, arkadaşıyla vedalaşıp sokağa çıkar.

Sokaklar zifiri karanlık. Roma'da ev dışında bir aydınlatma yok. Ve bu saatte sokaklarda olmak oldukça tehlikeli. Ama Valerius'un iki kölesi kendisiyle birliktedir. Onların yaktığı meşaleler yolu aydınlatır.

POMPEİ FACİASI

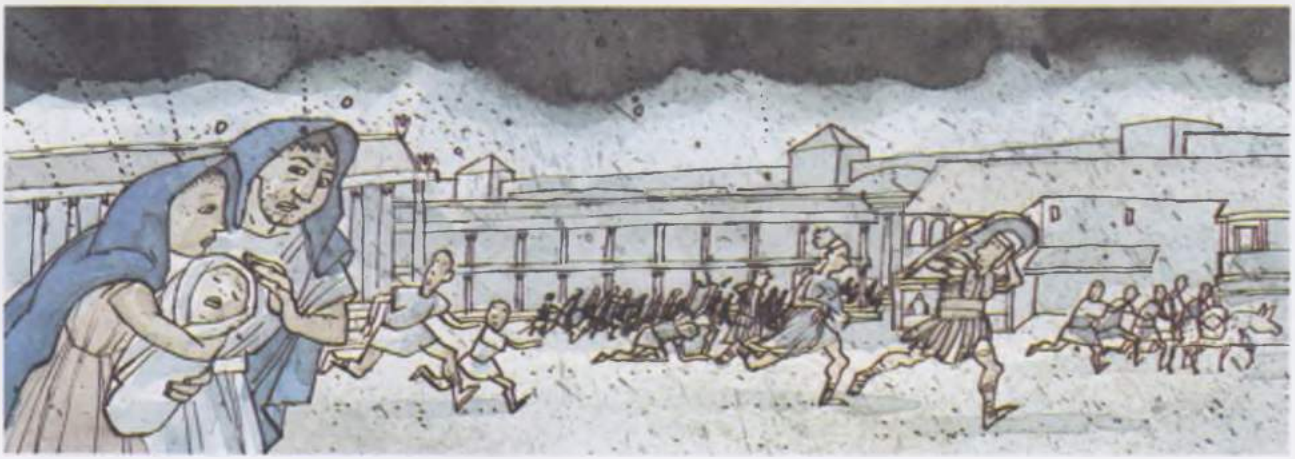
Bu şehrin adı Pompei. Güney İtalya'da Vezüv yanardağının hemen eteğinde kurulmuş. MS. 79 yılının 24 Ağustos'unda sıcak bir yaz günü. Güneş bütün ateşiyle tek bir damla bulutun olmadığı gökyüzünü yakıyor.

Ama henüz gün ortası olmasına rağmen gökyüzü hızla kararıyor. Volkanın ağzından büyük bir duman sütunu yükselerek gökyüzünü kaplıyor. Kısa zamanda gökyüzü dumandan görünmez oluyor

Birdenbire gökyüzünden taş yağmaya başlıyor. Bunların bir kısmı bezelye büyüklüğünde, bazılarıysa yumurta kadar. Gittikçe daha fazla taş ve kül bütün şehrin üzerine yağıyor.

İnsanlar panik içinde kaçışmaya başlıyor. Bir kısmı evlerine girerken, diğer bir kısmı bodrumlara sığınıyor. Şehrin dışına kaçmaya çalışanlar, zehirli gazlar yüzünden kusarak yere yıkılıyor.

Volkanın faaliyeti tam üç gün sürüyor. Bu üç günün sonunda bütün şehir kalın bir taş ve kül tabakasının altında kalıyor.

Uzun yıllar sonra bu kül tabakasının üzerinde otlar ve ağaçlar yeşerir. Pompei bütünüyle yok olmuştur artık.

1700 yılında yapılan bir kazıyla şehrin kalıntılarına ulaşılır. Evler, sokaklar ve tapınaklar açığa çıkarılır. Bunlardan bazıları bütünüyle yıkılmıştır, bazıları ise tıpkı o günkü gibi yerinde durmaktadır.

İtalya'da Pompei'yi ziyaret ederseniz Romalılar zamanında bir şehrin nasıl olduğunu görebilirsiniz. Çünkü sokakları kaplayan lavlar daha sonra donarak bir kalkan gibi bu sokakları korumuştur.

HIRİSTİYAN AVI

Hz. İsa'nın ölümünden sonra, havarileri O'nun öğretisini yaymaya devam ettiler. Bir kısmı Kudüs'te kalırken, diğerleri Suriye, Yunanistan ve Roma'ya dağıldılar. Birçok insan eski inançlarını terk ederek bu yeni dini benimsedi. Bunlar kendilerine Hıristiyan adını verirler.

Başlangıçta Hıristiyanlar büyük bir baskıyla karşılaşır. Bu yüzden gizli gizli ibadet etmek zorunda kalırlar. Eski tanrılar için adak adamayı reddeden Hıristiyanlar bu nedenle öldürülürler. 312 yılında Konstantin adında biri Roma tahtına oturur. İşte bu Konstantin Hıristiyanlığı kabul eder.

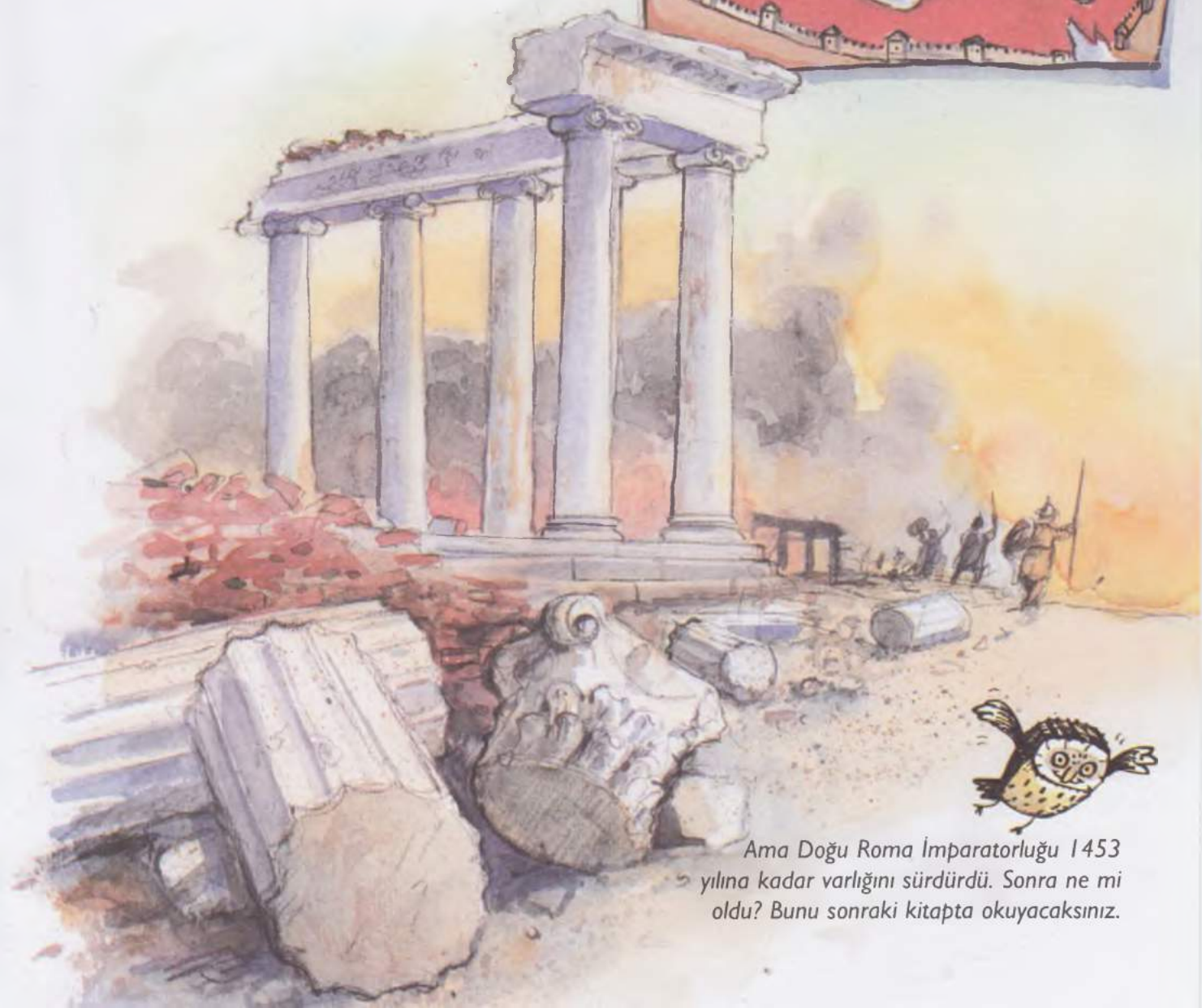
Hıristiyanlık, Konstantin zamanında Roma'nın en yaygın dini haline gelir.
391 yılında İmparator Theodosius diğer dinleri yasaklar.

ROMA İMPARATORLUĞU'NUN PARÇALANMASI

Roma İmparatorluğu, Doğu ve Batı Roma olmak üzere ikiye bölünür. Batı Roma'nın merkezi Roma, Doğu'nunki ise Konstantinopol (İstanbul) idi. Ve artık iki Roma İmparatoru vardı.

Bu iki imparatorluk, doğu ve batı Gotları ile birlikte Hunlar ve Vandalların saldırısına uğrar. 476 yılında Roma'nın son imparatoru devrilir. Böylece Batı Roma İmparatorluğu tarihe gömülür.

Ama Doğu Roma İmparatorluğu 1453 yılına kadar varlığını sürdürdü. Sonra ne mi oldu? Bunu sonraki kitapta okuyacaksınız.